КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

(С В Е Т)

Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Советеи Министрий Советен орган

ГАЗЕТА АРАДУЬЛУ 1923 ШЕРА ДЕНЗ | № 126 (4417). | ШИНАРДИ, 20 октябрь 1970 шу. | Мах 2 кеп.

Даькъала хилба дерригдунен историе керда зама—дуне революционни кердадаккхара, капитализмагара социализмага довла зама хьайийлла Сийлахь-боккха Октябрь!

(КПСС ЦК ТІаьхьехамашцара)

СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА ОКТЯБРЬСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕВОЛЮЦЕ 53 ШУ ДИЗАРА ХЕТАДАЬ

КПСС ЦК ТІАХЬЕХАМАШ

1. Даькъала хилда сийлахь-йоккхачу Октябрьски социалистически революце 53 шу дизар!

2. Даькъала хилба дерригдунен историе керда зама — дуне революционни кердадаккхара, капитализмагара социализмага довла зама хьайийлла Сийлахь-боккха Октябрь!

3. Даькъала хийла марксизм-ленинизм — дерриге дуьне латта интернациональни хьехам, дерригача мехкий къахьегархоша империализмана дуьхьал, социализми коммунизми кхиамашкхара къобалбеча къесане байракх!

4. Дуьне мел доллачу марксан, Энгельсан революционни хьехам тІехь хьалкъане дІахобиза-чуй, Коммунистически парти кхуллучуй, дуьнен тІе эггара хьалха мотталенца чанхьалинхача пролетарски революце кулгалдечуй, социалистически пачхьалкхе кхуллучуй дуьнен халкъашта юкъара болхлой класса баьчча Владимир Ильич Ленина цІени гІулакхи!

5. Сийла хийла коммунизм дуьлуьш доллача денаперча, марксизм-ленинизма идейш нетьалара, дерригача дуьнен тІе машар оттабаре къонахчал долуш къесам лоаттабеча сийлахь-доккхачу [illegible]!

6. Даькъала хийла Советий Махка турпал болхлой класс — СССР-е коммунизм кхалъяре лоаттабеча къесайн церттера кхолламий низ!

7. Даькъала хилба колхозий турпала ахархой — коммунизм хьинаре кхалъеш боахкараш!

8. Даькъал кийла советски халкъа интеллигенци — коммунистически обществе хьинаре хьалъеш йоаллар!

9. ЧІоагІ а лулба, тоа а луйла болхлой классан колхозий ахархоштен юкъера барт, обществе социально-политически идейни цхьаагІо — советски социалистически пачхьалкхан йохарг-йоаца перд!

10. Дуне мел доал дака а дахалда, тоа а лулда-кхараша дела СССР халкъий доттагІал — КПСС ленински къамий политикана карагІдьнна сийлахь-докха хІамаl

11. Даькъал хийла Советски Союза Коммунистически парти — болхлой класса, беррига къахьегамхой денарара авангард, коммунизм бахьан долаш лоаттабеча къесамера советски халкъа политически баьччан организатори!

12. Советски Союза къахьегамхой! Лергдоаца Ленина васкеташ кхоачашдаре къесам лоаттабе. АйкагІа кхетаме Коммунистически партэ ленински байракха кІал! Даькъал хийла йохаргйоаца партен халкъаи сийлахь-йоккха цхьааргІо!

13. Даькъал хийла къахьегамхой депутатий Советаш — Іаьдала боккьонца йола халкъа органаш!

ДагІа а ухийла, чІоагІ а луйла советски социалистически демократи, айлуда обществан пачхьалкхани гІулакхаешта доал дара даьхьара къахьегамхой хьинар!

14. Даькъал хийла советски профсоюзаш — доал аьрен боахам лелабери школа, коммунизма школа!

15. Даькъал хийла ленински комсомол — Коммунистически парта тоацаче гІеначи резерви, коммунизм хьалъеш боахкача къонахчар хьалхалатта отряд!

16. Даькъал хилба советски кхалнах — коммунистически обществе хьинаре хьалъеш боахкараш!

17. Советски тІемахой! Керда толамаш даха тІемаи политически кийча оча, фийла а имперагІа агресси юхатоха мессаза кийча а хила!

Даькъал хилда Советски Союза турпал Горзашцаре Низош!

18. Советски Союза къахьегамхой! Даха ма доаггІара накъаргІорда вай Коммунистически парте XXIV-ча съезда! ЛаккхагІа айе шерек ока шеран планаш хинна кьалха кхоачашъяре съезда сийле ларжача социалистически яхье байракх!

19. Сийла хийла коммунистически къахьегамо ударникий коллективаш! Сийла хийла производства хьалхалаттаврий новаторий!

20. Социалистически промышленносте болхлой! Бизза пайда эца промышленни продукции бахача маха товараши дукхагІа арахецаре тереняе!

21. Халкъа боахама болхлой! Ма мегта лакхье производстве эффективность! Къесам лоаттІабе къахьегамаи материальни ресурсаш эггара кІезигагІа дІа а йохийтеш планеш задамаш кхоачашъяра, йизза лелае экономие режим!

22. Советски Союза къахьегамхой! Хьаддамза лакхъе къахьегамаесарее! Производства сихагІа юкъеяккхаьа Іилмани техникани кераргІдьнераш! Комплексни механизаци автоматизаци чаккъаха! ТІагІертте карерзае Іилма-техничеськи экономически знакеш!

23. Халкъа боахама болхлой! Пайда дикагІа эца кораюча техниках! Ма мегта дикагІа хиийта тьама продукци, из дукхагІа дІабоалаш лой!

24. Болхлой, инженераш, техникаш! ЛакхагІа айе капитальни гІирсаш хьалдара темпаш, дикагІа хьалде уж! Къесам лоаттабе керда производственни мощностеш, чуІе цІенаш, культурно-бытовой гІуллакхашта лаьрхІа объекташ дертІа хьалъяри сихагІа болх бе йолалийтарие дукха!

25. Советски Союза къахьегамхой! Къесам лоаттабе къахьегамцара гІуллакхаш коммунистически кипийтаре! Хоадамбоалаш чІоагІъе дисциплини организованности, тешаме лера ... , пасам а яха общественни доалахьа!

26. Советски Союза къахьегамхой! ТІагІертте къесам лоаттабе КПСС ЦК июльски Пленума решенеш кхоачашъяра, юрта боахам дІахо айбара, цун материально-технически база ма мегта чІоагІъяра!

27. Юрта, хьуи, хьи боахама болхлой! ХьинаргІа кхачабоалийта производствена интенсификаци, юрте боахама электрификаци комплексни механизаци, латтанашта химизаци мелиораци про программа!

Ма мегта дикагІа пайда эца латтах, хини хьуни рузкъах, юртбоахама техникаи удобренеш!

28. Колхозхой, совхозий болхлой, юрта боахама специалисташ! Лакхъе массита ялатІара культура! Къесам лоаттабе ялт, бамби, шекара свекла, кортошкаш, баьцадаькъаш, кхийола юртбоахама продукташ дІаяха дукхагІа яхара!

29. Юрта боахама къахьегамхой! ВІашт-Іехьдаьнчех дакаш тІера оалахкъераш ... а цар продуктивность даькъелга а! ДукхагІа яха хьайбай продуктеш, ... дІабода маш!

30. Халкъа боахама болхлой! Лакхъе производства культура, шерагІа юкъедаккхаьа Іилмани наьрда тІа вІашІтехьбоаникха къахьегама хьалхалатта опыти! Къесам лоаттабе боахо тІара шимумтах бизза пайда эцара!

31. Советски Іилмахой, конструктораш, инженераш, техникаш! Къесам лоаттабе Іилмани техникин дІахо дегІахьуалара, цара кераргІдьнераш халкъа боахама сихагІа юкъейхачьара, чІоагІбе производствеца Іилман бувзам!

32. Торговле коммунально-бытовой боахама болхлой! Лакхъе советски наха гІуллакх дара культура, дизза а дикагІа а кхоачашде цар дІадехараш!

33. Литератураи искусствои деятелаш, культура болхлой! Лакхъе айаьа низкъа советски халкъа искусства партийность байракх, шоай беррига низи хьинари дІатеха коммунизм хьалъеряш хьалхалебара!

34. Просвещене болхлой! Эргайлехаш тоае халкъа образовании нкуеш боагІача тІехьенна тоамж боле коммунистически кхетаме!

35. УнахцІена лораери физически культури болхлой! Тоаде бахача наха дуги дола медицински гІуллакх! Советски наьха дІара денналхе оалахарие хьинаргІа юкъеяккхьа физически культура!

36. Коммунисташ! Хьонхаи тоае къахьегамани общественни вакарее! Массай хьинара организатораши цара кхетам толореш хилар производства эффективность лакхъяр, резервех бизза пайда эцар, халкъа боахама кхамбера хьурматдери дукха лоаттабеча къесаме!

37. Кагий наьхи маьхкарийн! ТІагІертте марксистско-ленински теори, Іилма, культура, техника лаьхкаленаш! Ленински васкеташта тешаме, коммунизм хьинаре хьалъераш хила!

38. Пионераш школьникаши! ЧІоагІа дукхаеза Советски Даьхе, дика доша, къахьегама сий де! Ленина гІуллакха тІехьара, коммунизмана тІехьера хьинаре къесамхой хила кийчла!

39. Вежарий маршал да коммунистически болхлойи партешка — болхлой классан беррига къахьегамхойи деналеча марксизма-ленинизма авангардага, империализмана дуьхьаларча, машара, демократера, къаман лаІамe, социализмана тІехьарча деналеча къесамхошка!

40. Марксизма-ленинизми пролетарски интернационализмен лараа тІе чІоагІъуйда дерригача дуьнен тІерча коммунистий цхьааргІон кхатаІалари!

41. Вежарий маршал да социалистически махкий халкъашка! ДагІа а ухийла, чІоагІ а луйла дуьнен социалистически система — дуьнен ... къаьнта юкъерча болхлой классан караргІдьнна исторически кІаьна, антиимпериалистически къесамера хоадамболлаш бола низ!

42. Социалистически мехкий къахьегамхой! Къесам лоаттабе доттагІаьи цхьааргІон чІоагІдара, вІашт юкъера вахарешка дола гІуллакхаш дІахо дегІайхуалара! Фийла хила социализма мостагІаш лелаьдеча тийшача болхаьта!

ЛакхагІа айе пролетарски интернационализма байракх!

43. Дерригача мехкашкара къахьегамхой! Хьинара къесам лоаттабе империализма агрессивни политикана дуьхьал, машар, демократи, къаман кхалм, социализм бахьан!

44. Вежарий маршал да монополистически капитала дуьхьал, къахьегамхой политически социально-экономически бокъонаш бахьан, социалистически ... кетъахара цхьа са ца кхоадаш къесам лоаттабеча капиталистически мехкий болхлой классага!

45. ДІайха маршал да колониальни Іазапа гІебенна Іехкайсача, империализмани неоколониализмани дуьхьал, маьрша кхера чІоагІъяр дукъа, социальни дегІдаккхара прогрессивни никъ бахьан къесам лоаттабеча халкъашка!

46. ДІайха маршал да империализмани расизмани дуьхьал, паргІатен къамий лаІами ... хьан къесам лоаттабеча колониальни шоай мукъагІа дацчаьн мехкий халкъашка!

47. Социалистически мехкий халкъаш, капиталеле мехкашкара пролетареши дерригача демократически низаши, мукъаьдаьннаи тоІадаь деахнаи халкъаш, империализмана дуьхьал, машар, къаман лаІам, демократи, социализм бахьан лоаттабеча къесаме вІашагІкхета!

48. Вежарий маршал да кабехтенашиаи фашистски застенкашкаи Іазап эзаш боахкача, капиталистически колониальни лоаме дуьхьаларча, халкъий паргІатоние, социализмана тІехьарча къонахчал делча къесамхошка!

Кортамукъале анкха капиталаш гутмехкашта!

49. Вежарий маршал да американски империализма интервенцина дуьхьал, шоай мехкий маргІмуькъален лаІами бахьан турпала къесам лоаттабеча Вьетнама, Лаоса, Камбоджа халкъашна!

50. Дуьнен халкъаш! Америкай вІашагІкхийтта Штаташкара хоадамбоалаш хьадеха Индокитай къамаш тІом сецийтара, США-и цар сателлитий беррига бІу цІенбаь а ахы хье ца делийташ а къуабехьан Вьетнамера, Лаосера, Камбоджера арабоаккхира!

ДІадаза Индокитайна тІера кулгаш!

51. Дуьнен халкъаш! Хьадеха ГІоргарче Малхбоалехье Израиля агресси соцаере, дІалийцача ІаргІий территорешкара израильски бІу арабоаккхира!

52. ІаргІий мехкий халкъаш! ЧІоагІъе империалистически агрессорна дуьхьаларча къесамера цхьааргІон кхатаделари!

ЧІоагІ а луйла, дагІа а ухийла ІаргІий мехкий халкъашцара советски халкъа солидарность!

53. Европейски мехкий халкъаш! ХьинаргІа эарцагІдоала Европе чІоагІача машарен пачхьалкхенашна мессар тІехь цкъана къахьегареи континент ер дуьхьа! Фийла хила реваншизмен кхокмаш кІельарба мостагІий низаша лелаючча тийшача болхашта!

54. Дуьнен халкъаш! Хьадеха ядерни, химически, бактериологически герза дерриге тайпаш дехкарга! Къесам лоаттабе массане а цІендаь а герз дІадаккхара, дуьнен халкъашта юкъера кхерамзле чІоагІъяра!

55. Даькъал хийла Советски Союза ленински арахьара политика — халкъий машарен доттагІален, империализмана, реакцина, тІома дуьхьал къесам лоаттабу дерригача низаш кхетадаре политика!

56. Даькъал хийла Советски Социалистически Республикий Союз — вай мехкий халкъий доттагІален кхазни чІоагІоне, машарен прогрессан тешаме низ!

57. Марксизма-ленинизма байракха кІал, Коммунистически парта кулгалца — ленински никъа коммунизма котоенга дІахьалахашнахьа дале!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ.

ПЯТИЛЕТКА ЧАКХЙОАЛАШ ЛАТТ

Ши бутт совгІа ха мара йиса яц пятилетка чаккхъяла. Шоай кертера декхар лерхІ хІанз республика промышленни предприятей коллективаша пхе шера а пятилетка тІехкхьарча шера а производственни планаш хана хьалха кхоачашъяр, продукци дукхагІа арахецар, цул зиканл лакхъяр дІадоалар лохалри. Массанахьа а беррига шоай низ тІабахийта болх беш ба къахьегамхой, къаьстта хьинар ийдевнад цар хІана, вай мохк — Сийлахь-боккхача Октябра цІей дезде кийчлуш болча хана.

Социалистически революце 53-гІа шу ленински юбилей шу, пятилетка чаккйоала шу да. Парте XXIV съезда накъаболдача промышленноста, транспорта, тІешлошьеча болхлоша хІера декна доах керда къахьегама толамаш. Цу долаьдча дена планаш совгІа реализаци яй дукхача махка продукциеа. ДІадахача шера цу хана арахийша хиинарул 7 процент дукхагІа а укх шера йис бетта арахийца продукци, 7,7 процент лакхъенай къахьегама пасарле. Во баьбац болх дукххача гІишлошъеча организацей коллективаша а. Царех дукхагІа арахьа тІехкхоачашъяй тІишлошъяра-монтажни балхий план. Итт бетта иттаца эзараш кв.м. четраш йола наха чуІе цІенош, дукхха кхьийола объекташ хьальяй цар. Къаьстта дог гІоздоаккхаш да шоай пхе шера план хьогге а толамна кхоачаш а ях. ХІана тІейоагІача пятилетка чотех «ІаьржаI дошув» доаккхаш боаххача мехкадаьттахой толамаш.

Уж толамаш даькараш 5а КПСС XXIV съезда сийна вахте а атта къахьегаш боакка дукха эзараш бола болхлой, инженерно-технически болхлой, гІуллакхера нах. Шоай беррига низ, хьакъал, боккха опыт, кхоачалургІоала творчески инициатива хІалу цар Іилма-технически прогресса ларда тІа общественни производства эффективность лакхъяра. Хьалхашки оттадаь декхараш кхоачашдара. Цу сийлен къовсаме хьалха латт социалистически яхьа достам телаш бола партийни организацеш.

Дукха ха йоаццаш фабрикий, заводий, промыслий коллективаша КПСС XXIV съезда сийна тІайийкача социалистически декхараша хьальокх вай республика къахьегамхой лакха патриотизм йолаш а, коммунизм хьалъяра гІуллакха тешаме а хилар. Еррегача предприятей коллективаша ханал хьалха кхоачашъе лаьрхІа пятилетка а юбилейни шера план а. Таханмассанахьа а шерра лаьржай уж кхоачашдара йолаь социалистически яхь. Парте XXIV съезда сийна коллективаша тІайийдаь цхьалоле декхараш Октябра 53 шу дузаш кхоачашде лаьрхІа да. Цудукхаьа массаза а дулаш йола октябрьски вахта съезда хьалхарча социалистически яхьа лакха а хиина дІаэттей.

ХІана, предприятей коллективаш съезда хьалхарча социалистически яхье кхоачашде дезе декхараш белгал а даьха къахьегаш хана. ЧІоагІа лаьрхІаме да боахама кулгалхой, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш парте XXIV съезда сийна де мел лаьрхІа шоаш хоаданьча хана кхоачашдара оарцагІъяьлар. Цу гІуллакха де дезар да производства кулгалдеча яз вІаштІехьйоаккхилган дакма тоадар, керда техника юкъейоаллар. Къахьегам Іилман ларда тІа вІаштІехьбаккхар, производственни мощносташ сихагІа кара ерзар. Хьалха лаьттача предприятей бахха практика боккъонца теша а вен хьахьокх из. Масала, Шерипова цІерагІча нефтемаслозавода коллектив дукха къахьег тІехкхьарча хана технически прогресс сихъяра, завода кулгалхоша а общественни организацеш а тами теркам тІаьоаттабу кертерча производственни дешашта, цудукхаьа республике эггара хьалхарчарна кхоачашъяй цар маггаха установкаи цехашеи пятилетка. Ишта ханал хьалха кхоачашъяь укх шера йис бетта план а Толаяпа йоах производственни урхенаш «Старогрознефть», «Грознефть» НПУ болхлоша. Цар хьогге а рапорт телар пхе шера план кхоачашъьйа ди... ка. Дика къахьег пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяра а КПСС XXIV съезда сийлена накъахара а социалистически яхье яьнача В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоакхача завода коллектив а. Цул дукхача цехийи установкийи коллективаша ханал хьалха кхоачашъяй укх шера итт бетта мехкаьтта продукци арахецара план.

Цхьабакъда, массанахьа а дац гІуллакхаш ишта дика. Дукха кхоачамбоацараш да дукхача промышленни предприятей, гІишлошъеча организацей балхаца. КІезига яц вай бетта-бетта шоай производственни заданеш кхоачаш ца еш йола коллективаш. ДукхагІа болча хана лоха хул цу предприятешка къахьегама оасарле, продукцега дІабоза мах лакха хул, дукха ниЙсу брак, сов расходаш ю, накопление план кхоачашъяц. Назсаречча трикотажни фабрика, шекар деча завода, «Ачалук» яха хий доаккхача завода, кхыча тІехьаюсача предприятей кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша уйла е еза шоай коллективашка уттача хьалий, чІоагІа теркам тІабахийта беза предприятей болх тоабара. Де дезар да цу чакхдалалеьла тІадига декхар тІера даьккхара пхе шера а пятилетка тІехкхьарча шера а планеш кхоачашъелга ІалашдергІдоала мероприятеш чакхъяр. ТІайна декхараш кхоачашдаре лоаттабеча къовсаме юкъе оза еза еррагача цехийи участкийи коллективаш эза ца Іеш беррига болхлой, инженерно-технически болхлой.

ДІайолаьенна пятилетка чакхйоалача шера тІехкхьара квартал хьатІакхоачаш латт Сийлахь-йоаккхача Октябрьски революце 53 шу дуза да. Кхы а чІоагІа оарцагІдоала деза КПСС XXIV съезда сийна тІайийна социалистически декхараш кхоачашдара. Беррига болх дика вІаштІехьбаьккхар, къахьегама дисциплина лакха лоаттар, хІара къахьегамхо еррагача предприяте план кхоачашъяра ше бехктокхаме хетаргІоала гІуллакх вІаштІехьдаьккхар ях да Нохч-ГІалгІайчоа къахьегамхоша Даьхенна денна доаа чІоагІа хургдатара дола телашал.

Томски области къилбаседене. Обен цунах хьаддеттачу хинийи биестошкара мехкдаьтта кораладаь. Укх тІехкьарча хана бІарча мехкдаьтта комплекс хьалъяттай укхаза. Стрежевой поселок уллача котите комсомольцаша хьалъю хІанз Томски области мехкдаьтта столица а хинна дІаотташ латта город.

Бурдико Николая бригада болх беш йола 186-гІа буровой. Цу шийна декхар тІайийцад укх шера скважинаш йоахаш 40 эзар метр бурув тоха, аьнна. «Томскнефть» треста бурув детта Александровски конторе дикагІчарех цаІ я из коллектив.

СУРТА ТІА: вышкомонтажни балхаш деш я Бурдико Николая бригада.

А. Кузьмина сурт.
ТАСС фотохроника.

РЕЙД

Фу де лаьрхІа баьгІаб-хьогІ?

Ачхой-Мартана района боахамашка хьайбаш Іангардахара яьча кийчонга хьожаш хилар укх деношка тха рейдови бригада.

Района кхыча боахамашка диллача хьайбаш чуооадара во кийчо яьц «Самашкинский» совхозе. Шиъ доахан деладу ферма я боахаме.

Поакха продукци дохь а ца йолийташ хьайбаш Іангардахара дика кийчо яьй цу фермашка. Шеш цу хьалха хьаль хьайбай помещенеш дукха ремонт эшаш хиина ях укх шера. Ишта цхьайолча фермашка асфальт бехабар, кІезига кизгаш тоха лезар, кхыдараш. Уж дерриге балхаш дахь баьнаб укхаза. Лоаппа аьлча еррига фермаш тоаль, дезинфекция яь кийча я. Соахкарчул дикка дукхагІа Іалашзаьл укхаза доакъар а. Іалашзьна доакъарах 80 процент фермашта юхе латт.

Цхьабакъда доахан чуооадача шоаш керда хьаьча помещенешкарча механизацех пайда эца йиш йолаш хургбац Закан-Юртарча шоллагІча отделене ферме. Ддадахача шера хІара шишша бІаь бежана лаьрхІа ши помещени яьй цу ферме. Проектах дерриге балхаш механически дергдолаш яьр уж. Цхьабакъда помещенешка оттаь доакъар декха транспортер болх бе йиш йолаш яьяц, кхий зІанига хиларах доакъарна трактор а чакхйоалахургьяц. Цудукха кулгалхоша доакъар декха эзарга хьайбаш делдерий. ХІаьта доакъар декхача транспортера эггара доархІагІа йола еттхалаш догІа тІа а дехкаш ю уж. Гишлошъераш кара ишта кхоачамбоацараш делаш хьалъяь помещенеш къа хІана ийнай хоаш дац боахама кулгалхоша. ХІанз уж вІаштІехьъяьра хІама деш а бац уж.

Дадахача шера болх дертІа вІаштІехьбаьккха ца хилар баьхан дІалош докха де дир «Лермонтовский» совхоза хьайбаша. Дадахача шера хинна кхоачамбоацараш дага а лувцаш, укх шера уж кхы ца хилийтара оарцагІбоала безаш бар боахама кулгалхой. Бакъда из дага а даи. Планах 4372 тонна кийчъе лезаче 3542 тонна мара кийчъяь дац гІоза доакъар, эшачул сов пхоргІ эзар тонн сІенсагІа кийчъьяй силос а. Совхоза хьалхарча отделене хилар тхо. БІоагашеи хоттон хилла чакхбалийт цу ферме боачча ноакха автомашинна. ХІаьта йолчан хилча цхьаккха тайпа транспорт йоаха лургъац цига. Кхыча боахамашка санна, доакхана хІана дийнаха йоакха шура белгальеш график яц укхаза.

Хьалхарча отделене управляющи ва нох. А. Бучаев. ЦхьагІа бетт мара бац из управляющи вола. Цо аьлар план 900 тонна йолча 370 тонн йоли 5000 тонн кийчъе еза-ча 3600 тонн силоси мара Іалашъьяц ферме зІакъар. ХІаьта планах ийс бетта хІара Іаттагара еза 1350 килограмм йола 948 килограмм мара шура яьккхаш доаркаша.

Кхоъ доаханна лаьрхІа цаІ Іаьсашта лаьрхІа йиъ хьайбай помещенеш я ферме. ХІаьта цхьаккхе я из хІана кийчъь яьйна. Ишта, 160 бежана лаьрхІа помещенеш механизированни доархІаш я. Электричества новкъостала доахан детта, бхийш цІензе, хьайбашта доакъар дилла, кхий медаде оттаь агрегаташ я помещене. Цхьабакъда царех хий доаттаду систем мара болх беш яц. Из а шедал эттача лелхаргйоацаш изоляци яь яц. Цул совгІа еза латт вол ваІараш, дукхагІа толча корашта кизгаш дахкац. Из помещени хьаьзукха за еце а, пенаш хийра а даьнна чакх са а доагІаш да.

Пхьобня помещенена юкъа кІоарга кІеат боал. Цу чу йоаллаш нувх поар. ШоллагІча помещене латтар арІанхет баь шиъ мечиги юха тха ца йиш кхы пайдана йоалаш хьара кишки. Цига силосіа, хий дІоалле лезаш ба ферма доаркаш.

— Тха боахаме хьайбай помещенеш тоае лаьрхІа бригада а прораб а волаш йола бригада вІашагІъеттай. Цхьабакъда хІанзалца тха ферме гучабаьннабац уж, — аьлар управляюще А. Бучаева.

Совхоза кертерча зоотехника Эльмурзаев Альвена а хаьар хина система яь яьнна хьийла хьайбаш малав. Дагара дехача директор а хьайбай помещенеш тоаеча бригадІа бригатир ков. З. Дреэов а керапнзар тхова.

Бухгалтере а заха цу бригада къахьегамхоша беш бала уттачча наряшка, цар эшача алапета хьаьжар тхо. ХІара бетта эггара кІезагІа чудо 106 сом алапи эц цар. Баь болх ІаьжбІьча нарядашка яьа йоалуж дар: кІир дехай, топпар хьаьхаб, хенаш юхаеттад. Цу тайпара йоазув а долаш хьалхарча отделене ферме бІаьна балхах йола наряд а ер царна маьа. ХІаьта тхона цу ферме цар баь цхьаккха цу тайпара болх боцнар.

Хьайбаш чуооадара яьча кийчоцга диллача дукха кхоачамбоацараш да боахама кхыча фермашка а.

Доаццаш аьлча дукха за «Лермонтовский» совхозе сихха дІа ца заьхача Іай чІоагІа Іаткъаргдолаш кхоачамбоацараш. Уж хІалаха деза. ХІаьта уж гІалатташ дІадайта лаха бехктокхаме ола бездар партийни советски органаш.

И. ЭЛЬМУРЗАЕВ,
Ачхой-Мартана района юртбоахама производственни управлене керттера зоотехник.

Г. ГРУЗИН,
Ачхой-Мартана района «Ленинизма байракх» газета юртбоахама отдела заведующи.

М. ХАМАТХАНОВ,
«Сердало» газета болхло.

ГӀУЛАКХАШИ УЙЛАШИ ЛЕНИНАЧАРЦА НИЙСДАЬ

Ӏилма-практически конференци

ХьалхагӀа хоам баьча тайпара, 15 октябре республиканчи Ӏилма-практически конференци хилар. Конференце итогаш йир «Балха тӀа ленински стиль хилийтара духьа» яхаш деп повестка а йолаш «Грозненский рабочий» газеташ тӀа хиннача гуттахьарча зональни партийни собрание дакча доархӀамеча къамаьла. «Партийни вахара нормаши партийни кулгала принципаши йизза кховчашъяр — партийни гӀулакхий ленински стило эгара чӀоагӀагӀа дӀадекарь» яха доклад йир КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома хьалхарча секретара **С. С. Апряткина.**

— Из дош Ӏилма-техническа конференце дуъца оттадеча хана, — аьлар докладчика, — оаха терказдаьр фу дар аьлча, из дар, вай гӀулакхаш, вай балха формаш, методаш, приемаш ленински тӀехьаленца, партийни аппарата болхлошкара ленински дӀадехаращца практически каст-каста кийчде деваш хилар, цунах мелагӀча, эгара доархӀашегӀарчаи эгара чоалханегӀарчаи гӀулакха толам балара боккха тешам а доархӀаш.

Болхлой класса кердача тайпара йола парти исторически хилар ярг ца хилар бакъдаь хьахьонхаш, Владимир Ильич Ленина кӀоаргем массе оагӀорахьарен гучадаькхар болхлой класса революционни къовсаме, капиталистически строй дӀайоаккхача, коммунистически общество хьалъеча кулгалдарен лостам теларен дакъа цуно хилар. Авторитет йолаш, низ болаш, общество органкдара гӀулакх мишта дӀадахьа деза хоаш йола организаци из мара кхы хинна а яц, я а яц, хила йиш а яц.

Цу тайпара парти шийн дакъа динза кхоачанӀде могаргдолаш хилара, къахьегамхой эгара толамагӀча, эгара сакхетамегӀча, дикагӀа вӀаштӀехьбаьнича вихалех парташ хила еза из. «Ахха Коммунистически партена мара, — яьхад Владимир Ильича, — нагахьа санна яз бокъонца революционни класса авангард дле, нагахьа санна цун беррига дикагӀа йола вихалаш цо шийна юкъеозбале, нагахь санна бокъонца сихетаме а мутӀахьа а болаш болча коммунистех латташ из яле мара... духхьала цу тайпарча партена мара могаргдац капитализма дерригача низашта духьала лоаттабеча, цхьанкха къахетам боцача, эгара хоадам болешагӀа болча, тӀехкьарча къовсаме пролетариата кулгалде».

Бокъонца дог теша а деш из хьахьонх Советски Союза Коммунистически парте истора. Цо хьаьйл халкъа лоӀамеи гӀулакхийн ина бола цхьоагӀо, из я шоаш бахьан долаш халкъо къовсам лоаттабеш йола сийлахь идеалаш кхоачашхургхиларах йола тешаме гаранти.

Вай республико 1327 юкхьанцара партийни организаци я. Цар чулоац 42939 коммунист. Цхьан промышленни предприятена 48 коммунист, цхьан совхоза — 63 коммунист, цхьан колхоза — 60 коммунист кхоач. Цу даннеша хьахьонх, халкъа боахама дерригача доакъошка партийни влияни яра вай белггала Ӏалаьмате йоккхий торонаш хилар.

ХӀанз, парти шийн XXIV съезда накъайоадча хана, дог тохалолийташ йола кердача пхе шера плана перспективаш хьаедалалуча хана, вахаре коммунисташта хьалхашка оттаю чоалханегӀа йола проблемаш, доккхагӀа дола декхараш. Шаккха а ца хиннача тайпара боккха хул цар гойтача хьокхама лоархӀам, тӀадиллача гӀулакхах бола, коллективерча гӀулакхех бола цар бехктокхам. Долче, парте хьачуйбе беза дикагӀа бола, хила мегаргбола, производстве хьалха лаьтта нах, общественни балха активисташ.

ЧӀоагӀагӀа дуьш тьежа деза парте хьачубоагӀача нахага, планаши декхараши кхоачашдара процентах мелаий хьажарах кхоачам баь Ӏе дезац. Вай тергал де деза идейни дог тийша принципиальность, инициатива йолаш, шийна болча пайдаина лелаш ца хилар санна дола цар гӀулакхаш а. Нохаца Ӏымерал, царна фу эш ховш, цар терко еш хиларо парте хӀадехараш лох ца ларда совгӀа, ихы тӀа а лаьзду уж.

ЧӀоагӀа доархӀаме да, коммунисташа шоай керттера декхар — хьинаре политически бӀухо хулга мишта кхоачашду партийни организацеш каст-каста хьежар. Бирса критика е еза, партийни принципиальность дӀа а кхесса, чӀоагӀагӀа фийла хилара а хийрача оамалашцен уйлашцен машар ца хилара а позицешта тӀера дӀахьийла болча коммунисташта.

Вайна массанена а дика довзаш да ленински дешаш: «Вай декхар — вай парте чӀоагӀал, сабар, цӀенал ларда. ЛаккхагӀа, лаккхагӀа, лаккхагӀа айе гӀерта деза вай парте члена цӀи лоархӀамн. МоллагӀча тайпара гӀийрта а парте мутӀарий цӀенала хьалхара вай бехктокхам мелба гӀертарашта бирса хоам санна дек тахан уж ленински дешаш.

ДӀахо нов. С. С. Апряткина дувц партийни кулгалдара лаккхагӀча принципах — коллективностах. Цо белгалдоаккх, из принцип къахьегамхой политически баьлча, организатор, хьехамхо а хинна дӀадтача вай парте оалав тӀара хьейоагӀаш хилар. Из принцип толхаро, шеко йоацаш, партийни демократе лардаш бух ахарга, парте идейни вахар къийларга кхачаву. Парте политика чакхъячара толаме къовсам лоаттабургбац, — белгалдьахад Владимир Ильича, — «йоазаш йола гӀулакх дӀадахьара формаши правилаши коллективно ца кийчйой».

Юкхьанцарча партийни организацешка коллективни лоӀам эгара къаьгагӀа хьакьокхар да коммунистий собрани. Дика кийчъяь, вӀаштӀехьагӀа йолаш чакхъьяьккха, организаце члений уйлеи чакхдоахача гӀулакхий цхьоагӀом Ӏалашъеш йола собрани белггала эгара цӀенхаштагӀа дола гӀулакхаши лоархӀараши дӀадоладалара юкъе а хиле дӀаотт.

Укх тӀеххьарча хана, къаьстта а «Ярославски городской партийни организаце партийни собранеш яра практика хьакъехьа» КПСС ЦК-ас сецам баьчул тӀехьагӀа вай белгталара болх баьб коллективни кулгалдеча цу органий лоархӀам лакхбара. Собранешка кастагӀа дуъца баькнаб коллективаи вахарен гӀулакхийн эгара лоархӀамегӀа дола дешаш. Тайп-тайпара дешаш шоашкара гӀеттадаро тешаме хьахьонх, юкхьанцарча партийни организацей коллективни белх чӀоагӀа тоабенна, цар мердадарен лехаш, творчески уйла еш хилар. ДукхагӀа йолча партийни собранеи белгалагӀа йола оагӀув — из да парте политика, цун решенеш, директиваш коммуниста хьинаре чакхъяьлар, цар политически кхетам ма бӀарра хьегучабалар, шоай организаце гӀулакхашта хьалхара хӀаране бехктокхам кӀоарга кхетабар. Партийни собранеш белгтала цхьатарра бокъонаш ярий, айхьа бувзам лоаттабелга, дагарчеа юкъарчул доашаш дӀа-хьа дагабувлийга, къоастае еш ха хьатӀакхаьча проблемаш корта болаш новкъосташка юкъилга цхьатарра хьинт долаш беррий коллективни совет яь.

Цхьабакъда, вай дукха партийни собранеш дика вӀаштӀехь ца йоахаш, дог доашаш, формала, оалаш маларра, отчет лаар духьа, бахьана мара йоацаш еш хул. Цу тайпарча гӀулакха бахьанаш бе-бе да, хӀара партийни организаце шийшийн да. Цхьабакъда, керттера дараш, шеко йоацаш, собранеш кийчъечеи чакхйоахачеи хана хулийтача формализма элементех латт.

Собранешка дувца кӀелга уггаду къахьегамхошта кхетам балара дешаш. Бакъдар аьлча, советски нахьа сакхетам, коммунистически идейность хинна, лакхъенай. Цхьабакъда, хӀанз деза дӀа мак тешабе белаш, кхетабе белаш, коммунистически морала кодексана пропаганда е езаш дикагӀа вӀалла а дац из. Цудухьа из кхетадар дукхагӀа а лоархӀаме да республикерча цхьайолча районашка бокъонаш массе тайпара телхаелга, общественна духьалара тайп-тайпара гӀулакхаш хӀама а кӀелиглуш ца хиларах.

Цуница дувзаденна гоеттара шийса лархӀа деза, заочни собрание дакъа лаьцараша къахьегамен производственни дисциплина дешаште сел чӀоагӀа уйла тӀаухийташ хилар. Шоаш даь къамаьлаш цу дешашта хетадаьд «Знаменский» совхоза цхьоалагӀча отделене механика М. Алтаева, парте Октябрьски района промышленно-транспортни отдела заведующе Т. В. Позднышевас, № 7 йолча треста Грозненски МУС-а партбюро секретара И. В. Сидельникова, кхычар. Шоай организацешкара гӀулакхаш хьегучадоалаши корта болаши деш дола къамаьлаш шеко йоацаш пайдана да.

Нов. С. С. Апряткина къаьстта белгалдаьккхар, коллективноста метод парте юкхьанцарча партийни организацешка лелаь ца Ӏеш, хоржаш йолча организацешка а лелаеш хилар. Бакъдар аьлча, тайп-тайпарча боарамашка коллективность чакхъяхара хӀаи дуккхача гӀулакхашта бе-бе да, цхьабакъда, массе метте из тӀаерзалий партийни политика чакхйоахача партийни массаш юкъе оалара, парте организаторски идеологически гӀулакхаш эргадоалаш тоадара.

Хоаш да, коллективность телхаеш долча ца айаш дувцача хабарга тӀеи кӀиръянь заседанеш яраш В. И. Ленин чӀоагӀа дукъал хилла хилар. Цо аьнйхад: «Массаза а, нагахьа санна къыметта дӀайнига хинна цуйна торо йолаш хуле, эгара лоархӀамегӀа дола дешаш эгара дукхагӀа мах тӀа а болаш эгара лоацагӀча хана дувцаргдолаш вӀашкаеоалле еза коллективность. Коллективность хьалха а тувсаш бехктокхам ца хеташ хилар эгара кхерамегӀа дола дулаш да...».

Вай дукхагӀа йолча партийни комитеташка тӀа-тӀа чӀоагӀагӀа баьхьеш я из ленински указании. КӀиръянь заседанеш еш кӀезиг хула лаьгӀденнад, дувцаш дола дешаш дукхагӀча дакъе оалагара, эгара хьалхарча аргӀаи, белггала цхьана къестаяе дезаш дараш да. Юкхьанцарча партийни организацешка гӀулакхаш кӀоаргагӀа Ӏомаду, хӀаьта новкъостах дикагӀа ду царна. Дикка лакхбеннаб пленумий лоархӀам, уж дешагӀа кийчъеш а корта болаш чакхъяьлаш а я.

Белгалдоалаш гӀулакх да, партийни комитетий бюрошкеи пленумашкеи организационно-партийни идейно-кхетамен балха дешаш каст-каста дувцаш хилар а. Экономика проблемаш а юнц тахан керттерча дакъе политически организаторски балха, коммунистий авангарди лоархӀам чӀоагӀбарен тӀадиллача гӀулакха хьалхара цар бехктокхам лакхбарен полицера.

Коллективносто хӀаранена чӀоагӀагӀа бехктокхам тӀабожабу царно тӀадиллача гӀулакха хьалхара. Владимир Ильич массаза а духхьала хинна [illegible] бохкашкара дӀадийхад цо дешан тӀера лакхаши цхьатара хулга. Цо яьхад: «Дувцилга — цхьана, хӀаьта бехктокхам — хӀаране». Вай решенеш дола зе Ӏаддамате дикха хул, нагахьа санна уж кхоачашъяра цхьалхарча [illegible] кхетала хьалхарча хӀаране бехктокхам ца уж чӀоагӀлилза хилча.

Цу дешах лаьцца дувцадача новкъосташа заочни собрание къамаьлаш даьд. Персональни бехктокхамах дола дош къамаьлаш мел даьнача хӀана уйлаш дахьаш уйцаш ала йиш йолаш да. Из кхетадеш а да. Партена хьалхара, халкъа хьалхара вай кардай, беррига къахьегамхой бехктокхам дӀахо лакхбаьна барт ца хилар кердача низала белгалдаькхьа бола КПСС ЦК декабрьски (1969 ш.) Пленума сецам шийна тайпара къадалбар да из.

Докладчико дагадохийт, хӀара бехктокхам лакха хилар сакхетаме хиларна е декхар кхетадарна дувзаденна хинна ца Ӏеш, тӀадиллача гӀулакх хьежкха деш вай кадраш кхеваа дувзаденна а хилийта дезар В. И. Ленина. Советски Ӏаьдала аргӀанара декхараш цо белгалдеш аьхад, хӀара керттерен аргӀанна доагӀеи лозунг тӀадилла гӀулакх деш хулга да. Из гӀулакх Владимир Ильича массана а прожектерствана, эхьа хоьий дувцара. МоллагӀа е дийна гӀулакх доаде тарлуш долча юкъарча къамаьлашта духьал хийтад.

ТӀадилла гӀулакх деш хилара лозунг вай хана а актуальни долаш хул. Ленина кхетадечох, корта болаш хилара чӀаӀи да шийн лоӀам, знанеш оарпагӀьаха мил кхачар. ТӀаьийна решени кхоачашъяь, дӀадоладаь гӀулакх, тамна кийсъенначи хадонаштен аьтув ца балаваш хьалхашкара цхьаьнкха гӀа тӀехьашки ца а долаш чакхдаллалца дӀадахьар духьа оалагӀьаха хар.

КПСС ЦК июльски Пленума сецамтара хьадоагӀаш дола декхараш а кхоачашлулургдаш корта болаш хиларах дола ленински лозунг дикка кхоачашлеш хилча мара. Цу сецама масштабнига дӀадех гӀулакх лакхагӀча боарама вӀаштӀехьдоаккхилга, чӀоагӀа дисциплина хулга, пачхьалкхен хьашташ тешаме хьаллоаттаделга, хӀара болалечун хӀара кортӀетакаш къахьегама юйса мах белга.

Вай парте белгалагӀа йолча оагӀонех цаӀ, из дегӀааханен цун дешала керттера хьал, из шийна болаш хилара белгало а критикеи самокритикеи. Цу хьакъехьа докладчико В. И. Ленина дешаш доалалир: «Политически парте шийн гӀалатанца лоацаш шийн партина шийн болаш хиларен из шийн класса къахьегамхоштен хьалхашкара шийн декхараш тешаме кхоачашдарен доархӀаме эрча а цуйсагӀча а критерех цаьӀа. ГӀалата гуччахьа мукӀарал дар, из дара бахьанаш хьагучадахар, из хьахилайтача хьалий анализа яр, чакхдоахаргдола гӀулакхаш лаьрхӀа дувцар, гӀалат тоадар — из я цӀенхаштача парте белгало, из да цо шийн декхараш кхоачашдар, из да класс а, хӀаьта цул тӀехьагӀа массаш а кхетадаи Ӏомаяр».

Критикачи самокритикачи йола ленински идеяш хьахьокхай КПСС Устава тӀа. Устав хӀара коммунист декхарийла ву кхоачамбоацараш майрра хьагучадаха а уж дӀадоаккхийта вӀаштӀехьдаккха гӀерта а. Партенен пачхьалкхенен зе деш долча моллагӀча гӀулакхашта духьала хила, доагӀар дииза хьадехаши хьадайташи хургдола хьалаш оттаде. Вайх хӀара нена мала хий ю мара ца хилча дергдоацаш хӀана да вай гӀулакхашта бокъонца критически анализ оага. Цкъаза вай кхоачамбоацараш ца гуш дус вай. Вайна тоамахьарчарна гу уж бӀарга. Цу духьа кулгалхьо дани йраххо е еза дешашта хетар хьаьна нахага торо хургйолаш дола хьал вӀаштӀехьдаккхара.

Доал дарен боахам лелабарен тайп-тайпарча сферашка кхоачамбоацараша принципиальни, машар боацаш критика мишта е еза хьахьокхад КПСС ЦК декабрьски (1969 ш.) июльски (1970 ш.) Пленумаша. Шаьхха а белгалдаьккхад критикеи самокритикеи дӀахо дегӀаккхувлаиза, хьакъа тӀахьожама органий болх эргабоахаш тоабанза, кадрашкара дикка гӀулакхаш хьадехаиза дарг ца хилар. Шаьхха а хьалхадаьккхар критика теркал ца еш, тешам боебеш, партийнии пачхьалкхенен дисциплина телхаеш дола гӀулакхаш гучадаьнна моттигаш массаза нийсъяла цхьанна тайпара генит ца деш царца къовсам лоаттабар лоархӀаме хилар.

Хетар паргӀата, гуччахьа хьадувцаро, замечанеш яре, сагтагӀа дола дешаш проблемаш корта болаш дувцаро новкъостал ду формализм, волокита, моттигӀа деладу гӀулакхаш дӀададара, керда, прогрессивни дараш чӀоагӀду — заочни собрание аьла шоай выступленешка цу тайпарча вывода тӀа уйла социальни «Назрановский» совхоза шурий-товарни ферма заведующе Х. Костоева, Наурски района В. И. Ленина цӀерагӀча колхоза жа Ӏуно Б. Батаеве, механизатора В. Барданльеве, парте Шалински района оргтотдела заведующе Б. Муслуеве, инструктора С. Эдисултанове. Уж новкъостий бакъ ба: критика кулгалхой авторитет йохашц. Цо, нагахь санна из дикса кхетайой, инициатива сомайоцах, болх дикагӀа байт. МоллагӀча гӀулакхи тӀа, моллагӀча хьал тӀа болхло вале а, нахьа критикана кӀалхарвалац из.

ТӀадожаальча гӀулакха, партерча нахьа хьинар хиларга, парте чухьара демократи дегӀайолалара тӀаберзабаь парте никъ толаме чакхбаккхара хьашташ дӀадех. Критика яр йола коммуниста бокъо цхьанна а тайпарча бахьнаша эша ца еза. Кхетадеш да, шийна еш йолча критически замечанешка ладувгӀа дезилга башха безаме гӀулакх ца хилар. Цхьабакъда, критика ше кригица йолча хила еза, цудухьа, воагӀа из мел новкъа хиле а, цуи сий де деш вай. Массаза а сабара партийни кхетами хила беза вай ца замечанешка ладувгӀаран ага ергӀоана выводаш яра.

ХӀаьта республика партийни организацешка отчетани хоржаманаи хул. Коммунисташа опыта хӀара бургаш хӀаьна тӀера ца доаккхаш оа шоаш из ара чудоацдукхагӀа лаьрха, массаьра, сагтагӀа дола гӀулакхаш хьаьхаш йола предложенеш замечанеш. Каста дӀайоалалургйолаш а районни конференцеш. ЧӀоагӀа лоархӀаме да, собранешкеи конференцешкеи корта болаш, вай юкъарча гӀулакха хьалхара бокъонца дог лалаш болча коммунисташа кхачуига лаьрхӀаш дикен ладувгӀаргдолаш дола хьалаш вӀаштӀехьдахар. Цо вайна новкъостал дергда кхоачамбоацараша дӀаоттабеча къовсаме пайха хьинар кхы а лаккхагӀа айде.

ДӀахо нахаца лоаттабеча бувзамах дола дош дувца волалу докладчик. Цо белгалдоаккх, коллективни кулгалхьелга, корта болаш дола гӀулакхаш [illegible] дукхагӀа хулийталга, критикеи самокритикеи дегӀаккхувлалга аьхха партийни собранеш, пленумаш, активаш ярах Ӏалашдей [illegible] ца хилар. Кхы кӀеланагӀча лоархӀаме доацаш да нахаца хаддаьнза айхха бувзам лоаттабар, цар опыта, предложенеи замечанеи учет деларь. В. И. Ленина даим белгалдаьхад, Ӏилмин ларда тӀа хьалъьеча шийна политика гойтал дукхьал «болхлой вахар кхехнача юкъе вахарца, урагӀа а кхоагӀа а из довзарна, моллагӀа дешах мичча хана а мыха хатардар фуд, бокъонца уж мича кхача гӀерт, царна фу эш, цар фу уйла а гӀалат ца доалаш хаьрна вӀаштӀехьйоаккхаш хила еза». Владимир Ильича яьхад, коммунист «бӀьнней а бӀьнней а... опытах пайда эца ца хоьш вале, цу тайпара коммунист цхьанна а хӀамана мегаргвац».

Вай декхар — нахацарча вай бувзамий лааргӀа уйлаеш тоткаши мах бар. ГӀулакха духьа массаза а цар лоархӀаме да уж бувзамаш мел чӀоагӀеи кӀоаргеи да, бе-башха ца хеташ бюрократизмахи дола хӀамаш вай балха тӀа хий-дений, нахаца гӀулакхаш леладеча юкъагӀа дагардараши хетарашт хийпа дӀа-юха дуацара средствай ерригача арсеналах вай пайда эций.

Нов. С. С. Апряткина укх дешашца чакхйоалийт шийн доклад:

— Хана йоахало баьча тохкамах толаме чакхъьеннай В. И. Ленина кийчъяь партийни вахара нормаши принципаши. Парте дегӀаухача юкъагӀа уж эргалаш тоаденнай. БӀаьнегӀа хиннай. ГӀулакхаш чакхдаха деза хьаламца, цу хьаламкара хьалоагӀача декхарашка хьажа нийсъаьй. Цхьабакъда, хуьца ца луш хинна лардера принципаш, идейни принципашцара цар органически цхьоагӀо.

Уж нормаши принципаши йизза кхоачашъяре яра торе лац партийни организацена чухь, ерригача партена чухь творчески хьал оттаде, цо мара йиш хилийт цу парте хӀара членага хьинаре политически бӀухо а хинна дӀаотта, шийн хьинар дизза хьагойта, парте политика чакхъяккхара дарпарӀен-ленински хьисане принципиальнен къовсам лоаттабе. Цу духьа партийни вахара ленински принципаш ерригача партийни организацешка, лаккхера деза дехе кхаччалца, йизза кхоачашъяр лоархӀамегӀара хьал да беррига организаторски политически болх дӀахо тоабара.

* * *

Доклад чакхъялча прения болалу. Трибуна тӀа воал КПСС Назрански райкома хьалхарча секретара В. П. [illegible]. Цун къамаьл кадраша кхетии баларен, хьахаржарен, балха тӀа цӀаийсбарен ленински принципашта хетадаь дар. КПСС райкомо ше практически болх беш даим хардаш ду кадраш балха дӀанийсъярен хьахаржарен ленински принципаш, йоах нов. Пожидаева. Кулгалдеча постанка политически балхеи гӀулакхашка хьежжа лакхбу, балхлой, цар организаторски сибат. [illegible] дӀадеххача бесса балха лелаш къестаде хар теркалду.

Нов. Пожидаева малара дувц партийни организаце шоай даим йоахло еш хилар бакъан долаш кхетам а деиза а йола болхлой гӀулакхех къийта а къийте коллективашта керте уттарах. Масала, эца метаргболаш ба консам дехача бригада бригадирагара «Плодопитомнический» яхача йоккхача совхоза директорга кхаччалца парте члена В. Ф. Зверьковас хьаийсна никъ. Цо кулгалдеча боахамо дӀадахача шера дерригӀа хьокхачашка дикача планехий йоашеш кхоачашйир. Дика толамаш даьхал боахама коллективо укх 1970 шера а.

В. Ф. Зверькова санна производства говза организаторах, коллективана кхетам теларан дукха ба райнае. Орджон цӀерахь йоах Кирова цӀерагӀча совхоза директора Х. Т. Хайробекова, «Советская Россия» совхоза отделене управляюще нов. Шуидулаева, комплексни бригада бригадира Р. М. Рустамова, хьажаӀаш лелахача механизированни звено звеньевой нахча А. Хасалиева, керттерча агронома М. Чечаева, кхыбаьгий.

КПСС обкома рекомендацех, 1969 шера партийно-боахама эттию районни партийни школе дешаргдола гӀулакх вӀаштӀехьдаькхар парте районни комитета, хӀанз цига хеша багӀа колхозий председателаш, совхозий директораш, парткомий секретараш, организацейи учреждений кулгалхой. Укх шера дӀахо чешарги кулгалдеча кадраш. КПСС-ен Советски правительстваи экономически политика дарзаи Ӏомерсъа цар цига.

Боккха лоархӀаш бу боахама а социалистически яхьа а кулгалдара опыт дӀа-хьа ийзар вӀаштӀехьдаккхара гӀулакха. Хиннача боахамий кулгалхошка Малгобечни Шелковской районий совхозий директоршии партийни организацей секретарашцеи вӀаштӀехьхетараш чакхдоал. Цига балха опыт дӀа-хьа ец кадраш [illegible] хиларщ тарлуча халонехи вӀаши дагабувл.

Кадраш кхеяра йоакхо еш а парте райкома дикдац къахьегам вӀаштӀехьдаккхара, культурни гӀаленаш, нахашкен фермашкен къахьегача болхлой балха дешаш. Оаха цӀенхашта хьадех къахьегамхой хьашташи ина гӀулакхашка терка да деча кулгалхошка а.

Коммунизм хьалхара декхарий масштабаш лаккхьаларна дуъзденна кулгалхой бехктокхам а лакхлу. Из цӀаьха а къаьстта белгалдаьь КПСС декабрьски (1969) Пленумо.

— Оаха дӀахо а, — йоах оратора, — йоакхо а еш кхергьа ткхой кадраш, уж даьхенна парте тешаме хургйолаш кхетам терга.

Къамаьл де дош ду «Красный молот» завода парткома секретара **В. М. Шейкина.** Коллективность партийни кулгалдара эгара лаккхагӀа йола принцип лерхӀаш хиннав В. И. Ленин, — йоах оратора. Цо малара дийцар завода партийни организаце из ленински принцип практике чакхъяхарах. Оратора белгалдир коммунистий коллективна лоӀам къаьсттарагойташ йола партийни собранеш лергӀа кийчъяра парткомо къаьстта лоархӀам тӀабохийташ хилар. Уж кийчъеча коммунистий йоккха актив юкъеоз, решенеши рекомендацеши кийчъяра комиссеш вӀашагӀьеха. Цу дерригечо партийни собранеи сий айду, коммунистий хьинари бехктокхами лакхбу.

Оратора къаьстта белгалдир партийни кулгалдена коллективность Ӏалашъярца цхьана коллективни решенеш вахаре чакхйоахачара хӀара коммуниста бехктокхам цӀенхаштта лакхбеш хилар партком. Укхаза къаьстта лоархӀаш лакхлу партийни порученеш декхараш нийса дӀа-хьа декъара, уж кхоачашдара тӀахьожам лоаттабара деша. Нов. Шейкина доалача тайпара дийцар заводской партийни организацей партийни порученеш тедара практиках.

Завода механически отделашкеи чакхьяннача отчетно-хоржамий партийни собранешка, ишттӀа яхалагӀча ерригача завода партийни конференце цӀаьха а хьахьекхар коллективни кулгалдара ленински принципаш цӀаккха а йохарс ца хилар. Отчетани хоржамаши чакхдувлаш кхоалагӀа дакъа хийлаз партийни организацей секретараш хувцабеннаб. Эша гӀулакхаш доалла керда новкъостий эттаб кулгалде. Ерригача собранеш, йоах оратора, партийни организацей гӀулакхаш дӀахо йодача хана тоалургхилар хьахьокхаш, коммунисташ берригӀа болалйолча КПСС XXIV съезда сийленна накъадахара, цхе шера план толамца кхоачамаьра оарцагӀоахаш чакхъьйлар.

Боахама партийни кулгалдара ленински методаштен принципаштен хетадир шийн къамаьл КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара **С. В. Синельникова.**

Боахама партийни кулгалдара керттерча ленински принципа, — аьлар оратора, — Ӏилман-экономически политика оттаера чакхъяьккхари, политически боахамен балхий бувзам, пачхьалкхенен органий функцеш къестаяри цар бехктокхам лакхбари, боахама кадраш хьахаржари царна кхетам балари, администраце гӀулакхашта партийни тӀахьожам лоаттабар, массай инициативен къахьегама хьинари дегӀаккхувлар юкъеоз. Парте Грозненски горкомо шие практически болх беш даим боахама партийни кулгалдара ленински методашта тешаме хила гӀерт.

ХӀанз укх саьбате Грозненски производственни предприятешка болх беш 13 эзар коммунисти парте кандидати юкъе а йолаш йиза 200 соагӀа юкхьанцара парторганизаци я. Коммунизм хьалъеча Нохч-ГӀалгӀайчен столица къахьегамхой инициативен творчески хьинари малагӀара дегӀаккхувлар. ХӀанз, КПСС XXIV съезд кийчо еча хана, къаьстта лакхъенай из инициатива, хӀаьта из производственни толамашта влияни е я. Ишта продукцена реализаци яра ийс бетта план города предприятеша 102.8 процент кхоачашъяьй. Балха оасаре 7 процент лаккхъеннай. Планал соагӀа дукха миллион сома продукцена реализаци яьй.

Парте горкомо даим лостам тед партийни организацей балха. Отчетно-хоржама городской партийни конференцин хиннача тӀехьагӀарча лаш шу сов гӀча хана парте горкома бюро боахама кулгалдара хьакъехьара 50 доаш дийшар.

Ерригача лоархӀаметӀча производственно-боахама предприятешта городской партийни организаце рекомендацеш коммунисташ латт керте. Царех дукхагӀбараш номенклатурни болхлой состава юкъебоагӀа. Парте райкомашка, юкхьанцарча парторганизацешка гӀалаза цареи хӀаране шо-шоай постанка болаш шоай декхар сийлена кхоачашдергда. Бокъонца, бола кулгалхой парте политика чакхйоахарах хургбола гӀулакхаш вӀаштӀехьдоах оаха. Цар бехктокхам лакхбара гӀулакха партийни организацеша хан-ханнахьа коммунистий-кулгалхой отчеташка ладувгӀ. Шу дӀадоладалуш «Парте члена лоархӀами цӀии лакхъярах» йола В. И. Ленина указани кхоачашъеш Грозненски городской партийни организаце баьча балха хетаь парте горкома пленум хилар. Кадраш хьахержари уж дӀа-хьа нийсъярах къахьегамен общественно-политически балхен коммунистий авангардни лоархӀам Ӏалашбара дешашта юкъхьанцарча партийни организацей теркам тӀабахийтар пленумо.

ДукхагӀа терко е дьийнад тхо партийни организацей отчеташка ладувгӀара деша. Шин шера парте горкоми райкомий бюро боахама кулгалхарах йола 160 юкъхьанцарча партийни организацей отчеташ ййцай. Эгара хьалха ладийгӀай пачхьалкхен заданеш кхоачаш ца еча предприятий кулгалхой отчеташка. Царна гӀулакхана хьежжаш рекомендацеш луш, моттигашка болх вӀаштӀехьбоахаш практически новкъостал даь.

Партийни организацешта денна лоаттабеча тӀахьожамо практически новкъостадок дика пайда лу. Царех дукхагӀьарашта гӀулакх дика доалаш оарцагӀйоах коллективаш боахамен политически декхараш кхоачашдара.

Нов. Синельникова малара дувц КПСС XXIII съездеи цул тӀехьагӀа хиннача КПСС ЦК Пленуми решенеш чакхйоахаш парткомо Грозненски химически комбината ерригача партийни организацей баьча боккхача балхах. Цу партийни организаце болх бувцаш, цо хьахьонх боахама партийни кулгалдара принципаш вахаре чакх мишта йоах. Дукха хьаь предприяте экономически эксперимента чулоацам а цо балха юкъеяхьара ле дезараш а вӀаштӀехьйитара. Юкхьанцара цун эффект кхоачаь 130 эзар сом да.

«Халкъа боахаме экономе режима чӀоагӀьярахи производства резервах пайда эцилга тоаларахи» йолча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо хӀаздехарий ларда тӀа оттаяь мероприятеш вахаре чакхйоахаш хӀанзале 400 эзар сом пайда баьб химикий коллективо, хӀаьта уж ерригача мероприятеш балха юкъеяхьаре 720 эзар сом пайда лургба.

ХӀаьта уж санна йола, боахама говза кулгалду юкхьанцара партийни организацеш городе кӀезига яц. Царех лаьхӀа йиш я А. Шерипова цӀерагӀча нефтемаслозавода, «Октябрьнефти» «Старогрознефти» НПУ, В. И. Ленина цӀерагӀча механически чакхлоахача завода партийни организацеш.

Цуна цхьана, йоах оратора, политически организаторски балха белгалаш доха бола партийни организацеш я е ха. Производственни планаш кхоачаш ца ю моттиг — из я. Къаьстта кӀераме гӀулакхаш хургхача хана производственни заданеш лоархӀа ца еча консервни завода, гормолкомбината, № 2 йолча «Автоспецоборудование» яхача завода, кондитерски фабрика коллективашка. Цу партийни организацей отчеташка ладийгӀа КПСС горкома, уж вахаре чакхъьйлачаи предприятей гӀулакхаш тоаде йиш хулийтаргйолча де дезарий план оттаяй.

Къамаьл да новкъо нов. Синельникова «Грозненский рабочий» газета тӀа хиннача заочни гуччахьарча партийни собране дика мах а бир массехк критически замечани а йир. Хоадам болаш аьлча, газета тӀа материалаш къаьрашта юкъе кӀезига бар мутӀарера коммунисташ, партгрупоргаш. Цар выступленеш дукха теркал ца еш чакхъяннай.

Нов. Синельникова предложени елар гуччахьарча заочни партийни собранен Ӏилман-практически конференцен материалий ларда тӀа къаьстта дола брошюра арахеца. Областной партийни организацено из предложени оагӀув а боахамеи партийни активана новкъостал а хургда цунах.

КПСС Ленински райкома хьалхарча секретара Г. Ф. Галкинова дийцар халкъацара бувзам даим чӀоагӀбеш ца хилча даргбац яха ленински никъ районни партийни организаце практике чакхдахарах.

Дерригача шийн практически гӀулакхашка, йоах оратора, истори хоадам болаш бола низ адамаш хилар лоархӀ вай парте. Уж ба беррига материальни а духовни а прогресс дегӀаккхувлараш, цар низаца йохаю эксплуататорски строй, керда коммунистически общество хьахкхола. Цудухьа долча тӀаман дукхагӀа парте мах бу халкъа тешама. Цитара шийбу цо цхьа шийн исторически гӀулакхаш чакхдахара.

Адамашца болх бара партийни организацешта хьалхашка латта декхараш белгалдеш В. И. Ленина яьхад: «Болхлой вахар кхеккача ваха. Цар уйлаш йовза. Дерригахьа. Адамашта яхар кхетаде. Царна дегӀалоаха ха. Хьайх бида тешам болийта, кулгалдеча массех кулгалхойи, къахьегама дерригача эскарах цун авангарди аьхьа ма хила».

В. И. Ленина васкетаршта тешаме йолча вай парте даим чӀоагӀбу къахьегамхоштара бувзам, массай производственни политически хьинар дегӀаккхувлара йоахо ю.

МалагӀча наькъаша, мишта тувс парте массашца бувзам, мишта лие коллективни действеш мишта вӀаштӀехьйоах, царна лостам мишта тед!

Эгара хьалха, дукхьала а юкъарча доацаш а юкхьанцарча партийни организацейи партийни группай йоккхача сетех, советашка, общественни организацей шерача массеи системах профессиональни союзашка, комсомолага, кооперацега, халкъа тӀахьожамга, мишта кхыча организацешка гӀолла. Нов. Галкинас хоадам болаш долча масалашца хьахьокх массанара бувзам чӀоагӀбила а займ шербанна а барт ца хиларах дола ленински декхар района партийни организаце вахаре чакх мишта доах.

Къамаьл даь йоалаш Г. Ф. Галкинас гучахьарча заочни партийни собранех дийцар. Цо аьлар, газета оагӀом тӀа балха ленински стилах лаьца гӀулакхапен хоадам болаши хиннача къамаьло юкхьанцара партийни организацента цхьабола пайда беннаб. Цуни пхьаьне кхоачамбоацараш доацаш а хинидаш [illegible] цхьанца йолча выступленешка [illegible] дукхха дувцар, уж [illegible] дувцар нийсьлуча новкъарленех.

Решенеш кхоачашъярен тӀахьожай лоаттабарен ленински принципашта хетадир шийн къамаьл КПСС Урус-Мартана райкома хьалхарча секретара **Б. Г. Габисова.** «Нах бовзари гӀулакх фактически кхоачам даьдий хьажари — цига. ЦӀаьхха а цига, дукхьала цига мара ди хӀана беррига вай балхеи, ерригача политикан юкъмоттиг» яха В. И. Ленина дешаш доаладир цо.

ДӀахо нов. Б. Г. Габисова дийцар районни партийни организаце из ленински принцип практике чакхъяхарах. Райкомо даим тӀахьожам лоаттабу партен правительстван директиваш кхоачашъяраи шоай решенеш кхоачашъяраи. Боккхача лоархӀаме ба цу тайпара лоаттабу тӀахьожам. Юкхьанцарча партийни организацешка кулгалдара хьалахи дӀахо йодача хана из тоадара де дезарахи ятта деш парте района пленуме дувцаш гучадаьлар массайолча вагӀорахьара, кӀоарга шийчо яь хьахинна бюрой района пленумий сецамаш кхоачашдеш хилар. Вешта санна тӀанийцараш, эшаш проверка чакхъялаиза йисараш дукхазача дакъе кхоачаш ца деш хинна.

Решенеш кхоачашъяра проверкаи тӀахьожами декхар «гунабахарахи» «човлабарахи» затташ, аьлар Б. Г. Габисова. ТӀахьожама дикаа шоалагӀа ладийгӀача дешай дукхалагӀа а доацаш гӀулакхаш мишта лел, хьалхашка оттадаь декхараш кхоачаш мишта ду хьажарца мара белгалъе йиш яц.

Конференце рефераташ ешаш мишта къамаьлаш дир КПСС Сунженски райкома секретара **Е. С. Матвеева** — «Партийни балха Ӏилман принципех», КПСС Шелковской райкома хьалхарча секретара **Г. Г. Самарина** — «КПСС ЦК июльски (1970 ш.) Пленума решенеша дӀадехкача бесса юрта боахама партийни кулгалдар», «Грозненский рабочий» газета редактора **В. И. Балашенкова** — «Партийни кепайоазон ленински принципаш».

Отчетно-хоржамий партийни собранера

КОММУНИСТАШ ХЬАЛХА БА

«Заветы Ильича» колхоза партийни организаце (парторганизаце секретарь нов. Одзоев) массе а вагlора кийчо льяр юий отчетно-хоржамий собранена. Партийни организаце вахаре хулаш долча цу лоьрхlамерча гlулакхага коммунисташ, колхоза берригача къахьегамхошца цхьана боахама балхаш чакхдолхача во доаца хьокхамаш а долаш кхаьчаб.

1969 шера артела къахьегамхой ка маьхал а Ђоалаш лоархlабьб масса а тайпара йола юртбоахама продукци яккхарен пачхьал-кхенга йоккхарен планех. 103,8 тонн шура ехкай планех йокха йийзача 100 тонн метта, дулх 200,2 тонн план 200 тонн йолча, ялат — 280 тонн план 265 тонн йолча, гидуаргаш — 83 тонн план 80 тонн йолча.

Укх шера а во дац колхоза балха керттера хьокхамаш. Хlара гектара тlара чуйицад: кlа — 20,8 центнер, мукх — 38,6 центнер планах лаьрхlар 23 центнер хиннача. Колхоз хьоггеьа а кхоачашпьлй хьажкlашкара дlа-нйкха дерриге ялат дехкара план. Шура йоккара 9 бетта план 130 процент кхоачашъьйй, дулх дехкара — 252 процент.

Уж дерриге толамаш доалача кlоанга лоархlам болаш хиннабац колхоза коммунисташ. Уж хьалхарча мугlарашка ба. КПСС XXIV съезда бахьа мабоаггlара накъабахара аьржача яхье хьалха латтараш уж ба.

Тракторно - кхаш леладеча бригала кулгалхо ва коммунист Белхороев У. А. Из колхозни производство дика вlаштlехьахо ховшвар ва. Ђоаркашта юкъе дика болх беш я коммунист Магомадова А. М. Цар шоаш юха ца кхобеш къахьегаш хиларца дика хьокхам тел парте бовцарашта. Къахьегама тlера болча, шоашкара дика хьокхам телача цар нах гlуттабу, оарцагlбоах боахама декхараш ка маьхала а ювлаш кхоачашдара.

Дизза денал а долаш ахаш я колхоза партийни организаци. Отчета юкъагlа коммунистий юкъара 23 собрани хиннай. Собранешка дийцад вахаре лоархlамегlа дола дешаш. Иштта, масала, цига дийцача дешаех да: общественни хьайбашта моша доакъар кийчдерах, В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна тlайица социалистически декхараш кхоачашдара лелаш, къахьегамхошта коммунистически кхетам балара хьакъехьарча парторганизаце декхарех.

Коммунисташа хьинаре дакъа луш уж дерриге зейташ дувцача. Отчетни юкъагlа партийни организаце дикагlа вlаштlехьдаьккхад комсомольски организацена кулгалдар. Цунна юкъе 19 йоlи зlамига сагl на.

Шийй болх хобаллал хьинарегlа берзабаьб партийни организаце социалистически ахьа кулгалдара а хьалха латта опыт юкъедахьара а хьакъехьа.

Лекцени пропаганда яра вlашагlъеллай «Знание» общества юкхьанцара организаци. Общества членаша 8 доклади 45 лекци йийшай. Лекцей тематика эргаш я: дунен халкъашта юкъерча хьалах, юрта боахама, кагирхой ваха-ра, Ђима - атеистически - дешай хьакъехьа.

Дикагlа бола лектораш ба коммунисташ Цицкиев, Фаргиев, Битиев, кхыбараш:

Колхозе вlашагlа а ела, болх йеш я 8 сағ юкъе бола агиткол-лектив. Царех дикагlбараш ба нн. Булгучев А. А., Чалаев К. А., Булгучев Б. М. Цар хан-хаинахьа чакхбоах кахаца политически болх, шийй хаинахьа социалистически ахьа итогаш ю. Агитаторий кхетам лакхбара цар 5 семинари 2 совещани чакхъьккхай.

Ше къамаьл деш колхоза председатель нов. Фаргиева белгайир боахаме йолаш йола резерваш, белгалдаьхар кхоачамбоацараш. Эттара а хьалхагlа цо белгалдаьккхар юртбоахама продукце дукхагlа ю-ла тайпаш лахарга дlадодар хlаиз а дукха долга, ялатий хьувкъамаш лоха долга. Хlаиз а тlехьа къоастадала за механизаторий кадрий хьакъехьара доаш — уж хlаиз а тоьаш яц колхозе.

Нов. Фаргиева хоадам болаш чlоагlа критика йир гурахь дув ялат дlадувча шlенхаштара гlалаташ дувлийтача колхоза керттерча агронома нов. Битиева балха. Гурахь дув ялат удобренеш а ца тувсаш дlадув.

Шlенхаштара кхоачамбоацараш за хьайбаш лелаеча а.

Самокритика йоацаш дар колхоза керттерча агронома нов. Битиева лeь къамаьл. Гурахь юй культураш дlаючча хиннача кхоачамбоацарех бехк шийна тlа ца эца гlертар из.

Лоаца дале а маьхе дар хьалха латтачи доарке коммуниста Магомадовас даь къамаьл. Цо аьлар парте XXIV съезда сийна тlайица социалистически декхараш ше дала хьалхагlа кхоачашдергхилар.

Трактористо нов. Белхороева дийцар социалистически ахь вlаштlехьаяккхара формализма элементаш хилар. Цо белгалдаьккхар, болх дика барах колхоза правлени парторганизацей хьежаь ахча премеш дlа ца луш йиса моттигаш хилар.

Собране къамаьлаш дир иштта колхоза экономиста - бухгалтера нов. Булгучева, бригадира Белхороев Уна йев, юрта Совета председатела нов. Белхороева.

Иштта гlулакхаца, коммунисташа дьинаре дакъа а лоацаш чакхъьлар собрани, коммунисташа даь къамаьлаш херттlа гlулакхаш доашхаш а колхозерча хьала коммунисташа чlоагlа йоакхо еш хилар ходолийташ а дар.

И. ГУЗЕЕВ,
Сунженски района «Къахьегама байракх» газета редактора заместитель.

«КХАЙ ВИТАМИНИЙ» ЗАВОД

Череповцера вурийтта километр дlа, Iаламо Iалаьмате чlоагlа хозьаьча вологодски хьунашта юкъе хьалъе йолаьй шолха суперфосфати чоалхане минеральни удобренеши арахецаш йола йоккха химически завод. Цуо из кхоачаргба шера 1 миллионо 800 эзари тонн удобренеш арахеца.

Удобренеш хьалра йола бедаш хургья кольски апитктени концентрати уральски колчедани.

Промышленни телевиденех пайда а эцаш, чlоагlа механизировании автоматизированни предприяти хургйолаш я керда химически гигант проекта тlа лаьрхlачох. Проекта тlа отталъд хий Iалашдара кхеста цикл хилийта: цкъа чакхдаьнна хий Шексну ахача хин хьарсам чу кхуссаргдац. Фа бlехдергдоаца гlулакхаш чакхдаха отталъд.

Производствана механизаци яра боарам завода къаьст-къаьстача механика нагахьа бохкло хургвахаш оттаба ба: ерригача процессашта управлени инженерно-технически болхлоша марр ергьяц.

Иван БИЛЫК.
(АПН).

МАССАНАХЬА КХОАЧ ЦАР ГОВЗА КУЛГАШ

Цу дийнахьи буси на сопаш догlа дийлар. Шоллагlча дийнахь малхбузельари хьеккача мико моргаш дlа-юха а йоаржаь сигле гучаьлар. Ма дика дар-ка догlаш цхьайнахьа а хьовзам ца беш чакхлаьнна хулаpе яхаш, керта чу уйлаш ухар Орусбена, тlаьдача тlоповкъа района электрически сетий базе воагlаш. Цхьаннахьа дине тlа дlаьхдешна дийлхача догlо аьшкасаьрг хоадабь е бlоагlа божабаь хьовзам баь хилар кхерар на.

Базе сатайна яр. Шоайла къамаьл деш латтар электромонтер А. Гордеевги тракторист Ю. Просяныхи.

— Мишта гlулакхаш. Керда хlама хезадий?

— Марша воагlалва, бригадир. «Хьадаьнпад» вайна. Тийрко ялх киловольтни дине опора Iойнхьай. Дин бийсен Дьяннад Степной яхача юртара нах электрически сердал йоацаш багlа, — аьлар нов. Гордеева. Дукхача хана дека вlаши бовзаш ба новкъостий бригалар Болатхановн Гордееви. Гордеевая шу тlехьагlа балха вера Орусбий. Юххьанца буровой крана тlа тракторист волаш болх бер во. Болх бара тlерен долла хlама сихагlа ха гlерташи халарца каста белгаавайлар из. Ший болх бешехьа электрика говзал Ioмайир нов. Болатханов Орусбе. Мугlарерча электрикаша бокхача безамца дlаьхьеар шоашта ховр.

Ца хорр мастерга дlахоттар. Иштта дукха ха ялалехьа бокъонца вола электромонтер хилар цох. Ха дlа ме йода кхы а йlаьхегlа хул опыт, лакхъю балха говзал. Нахаца та хоаш, организаторски талант йолаш волга гучадьннача кулгалхоша электромонтерий бригадана кулгалде оттаву Болатханов Орусбий. Хlаьта шийх бешна тешам боабаш по, кхы а барт болашагlа, оасарегlа къахьега ялар бригаде.

Конторера хьаараваьннача мастера П. Сошникова кулга оамалца дlатlабайхар электромонтераш. Цо мича фу де деза дlахайтар массанена а. 40 минут яьлча хьовзам хипача дlакхаьчар бригада болхлой. Хоттагlа дlайохалургйоацаш даь машина гаьнга дlаоттайир цар. Кlеанг - дукха дижаьале а довзаргдоацаш дочкха доагlар Тийрк. Iаьржагlа а дена гаьнга бердашкара ара а доалаш дlадаьржа хиннадар хий. Электрольне опора лаьтта моттиг дукха хlама ца эшаш хиво къайлаяьккхаар. Хаьна аьшкасаьргаш шиннa оагlораха хи чу ючуохкаденна уххер. Бе безаш хиннар чоалхане болх бар, хlаиа аьнча 9—10 метр хах дехьаяккха езар еза опора. Хlаьта хий вlоарген Iохьоргйолаш масcен доагlар. Юртахоша дозка доаладир. Iадьмате хала лоцкаца опора дехьаьккхар. Болх дlабоалабир электромонтераша. Керда опора Iоттае моттиг мукъаяккхара кlотаргаш теда волаелар нов. Гордеев. Новкъостий Болатханови Просяныхи цвl - ал метр вlоарга ор даккхе эйттар. Иштта массехк сахьат далалехьа юртахошта электрически сердал хилийтар хьинар долча электромонтераша. Сарахьо вlенгалъа бийрлар уж.

Болатханов Орусбена хоа бригадана кулгалде, вешта аьлча наха къахьегам безабалийта. Хоаш ма дий, иштта бараш коллективе куле гlулакхаш дика леларгдолга. Лела а лел Орусбе бригада гlулакх дика. Дика ноаш аза доагlа шунна цхьана болх беш болча А. Гордеевхи нун вешех Хьажмурдаяд, дукха ха йоацаш балха баькхача Шмуль Алексеехи Керимов Султанаха.

КПСС XXIV съезда сийлена накъабахара яхье е баьнна къахьегаш ба электрикаш. электропередачай линеш тоаеш дlабола мах 10 процент лохбе доаш деннад бригада болхлоша. Грозненски № 3 йолча совхозе хадал хьаха ремонт ю аьккхай электросеташта, Гудермесски района Иста-Су яхача юрта массанахьо аьшкабетони опораш отталий.

Лакха къахьегама толамаш даха вlаштlехьдоал бригада цхьабарт болаш болх бецдаь хlарабар ший гlулакха бокъонца вола говзанч волаидаь. Шоай балха говзалаш нахадлаш лакхъю электромонтераша. Шоайла вlаши гlо ду. Болх истебаьлча ше а Iий новкъосташта хьакъхьаза хьехамаш ду нов. Болатханова. Хlаьта дукха ■ ю ао ше эттара лакхагlча группай балхашта лакха напряжени йолча линена экзамен дlаенна. Иштта къахьегаш хьбоагlа электромонтераш.

В. АСТАХОВ.

ТlЕХЬАЮСА ПРЕДПРИЯТЕШ ХИЛА ЙИШ ЯЦ

ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР— ГlИШЛОШЪЕРИЙ СИЙЛЕН ДЕКХАР

1970 шера йис бетта итогаш хьахьокх республика дукхача гlишлошъеча организацей коллективаша пачхьалкхен плана тlайица социалистически декхараш толамца кхоачашдеш хилар.

Къаьстта дика къахьийгад укх шера «Чечингушводстрой» гlишлошъеча управлене коллективо. Ханал дукха хьалха кхоачашъьйй цо пхе шера план.

Хlара бетта лакхагlа хул «Чечингсельстрой» треста хьокхамаш а. Укх шера дьалхарча йис бетта план 114 процент кхоачашъьйй цо. Къаьстта дика къахьийгад СМУ-4, ПМК-557, ПМК 223, ПМК-101 коллективаша. Цар массане а йис бетта план тlехкхоачашъьйй. Дика да «Чечингколхозстрой» объединенне, № 7 йолча МУСа субподрядни организацеша, «Южмонтажкававтоматика» специализированни СМУ «кавэлектромонтаж» монтажни управлене хьокхамаш.

Нохч - Гlалгlай гlишлошъеча управлене коллективо подрядни балхаш дара йис бетта план 102 процент кхоачашъьйй. Къаьстта дика къахьег цу управлене СМУ-9, ПМК-105, СМУ-8, СМУ-11, специализированни СМУ, кхыйолча гlишлошъеча организацей коллективаша. Цар йис бетта задани 106 — 118 процент кхоачашъьйй.

Цхьабакъда, шlенхаштта кхоачамбоацараш а нийслу гlишлошъерий балха тlа. Ерриге республика хьацйцача нохха чубаха шlенош хьалдара йис бетта план 94 процента деша дала ха йоацача берий учреждени хьалъяра задани 52 проценти мара кхоачашъьйн, хlаьта юрта боахама объекташ хьалъяра план: цу дакъе доалаза лаьрхlа помещени хьалъяра — 30 процент, хьакхарчий помещени хьалъяра—71 процент, жа чудоахалу помещени хьалъяра — 62 процент мара кхоачашъьйц.

Хьалъяь ца ялар кхерам болаш я укх шера хьалъяь яха еза лоархlаме объекташ а. Царна юкъе я: Малгlабикера маькх ю завод, Наурски завода коньячни спирт кийчду цех, «Трансмаш» завода цех — генподрядчик ПМК-105, экспериментальни оборудоване завода цех, СевкавНИИ лабораторе корпус — генподрядчик СМУ-9, Чир-Юрте хьалъю кlир йоаккха завод—генподрядчик СМУ 3. Екъача реагентий Карабулакски завод, «Грозгазстрой» треста СУ-2, «Грозгазстрой» треста ший база— цу треста СУ-3, Старо Юрте хьалъеш йола птицефабрика — 101 (кулгалхо нов. Белолинский). Пусковá объекташ хьалъеча къаьстта эсала болх бу «Массомолремонт» № 2 йолча треста ПМК коллективо. Малгlабикера шурий завод хьалъеча дукха декхар тlахувеш латт цу коллективана.

Генподрядчикий бехкагlа, аьлча ПМК-103, Нохч - Гlалгlай Министрий Совета УКС-а, «Горскнефть» НПУ хьалъяь ца йоалаш йисай Малгlабикера. Горагорскера пусковоц котельнеш. Горисполкома УКС-а, гlишлошъерий управление СМУ-5 коллективай бехкагlа ер кхоалагlа шу да № 1 йолча микрорайонера котельня хьал а ъь болх бе ца йолалуш латта, хlаьта цу СМУ бехкагlа дукха ха тlехьаьйнай Старопромысловски районера водоснабжене объект хьалъяь на йоалаш.

Генподряда балхаш кхоачашдара йис бетта план кхоачашъьйнац 18 гlишлов-монтажни управленей организацеи коллективаша, цар бехкагlа вийха ца эшаш йиса капвложенеш 4,5 миллион сом да. Царех я ер организацеш:

Организацеш	предприяте кулгалхо	парторганизаце секретарь	йис бетта плана кхоачашъяр проценташца
Гlишлошъерий управлене СМУ-1	А. П. Перминов	А. М. Вазоркин	98
» » СМУ-3	Н. И. Евгухов	А. А. Муталибов	74
» » СМУ-4	Р. М. Гайрбеков	В. Т. Гайворонский	97
» » СМУ-5	Г. Н. Васюк	Т. А. Андрианова	95
» » СМУ-6	В. Д. Самойлов	М. С. Кобелькова	99,1
Новогрозненски ТЭЦ-а СУ	Е. С. Иванов	П. Ф. Пакулов	78
СМП-383	И. А. Индербиев	Л. Н. Огородкин	68
МВД-СМУ	С. Ф. Колинников	П. М. Куценко	93
«Грозгазстрой» треста СУ-3	Н. И. Юков	В. А. Конкошеев	85
» » УМС	Бородин	Соловьев	93
«Ставропольнефтегазстрой» треста СУ-7	М. М. Мугадаев	» »	99,1
«Чечингстрой» треста ПМК-432	М. З. Воров	Х. З. Тутаев	99
«Чечингушводстрой» треста ПМК 1	А. И. Лоцов	» »	94
«Росдорстрой» ДСУ-1	Г. Д. Альтмирев начальника декхараш кхоачашдер	К. С. Ужахов	78
Нохч-Гlалгlай АССР торговле Министерства СМУ	Л. В. Талаев управляюще декхараш кхоачашдер	Т. Е. Богомолова	60
«Чечингазстрой» трест	Г. П. Редько	М. И. Титов	68
Транспортни управлене СУ	Н. И. Зимин	А. А. Мичулов	77
Юртбоахама Министерства ПМК	хьалха хиина начальник У. М. Галаев	У. В. Подмальченко	54

Белгалдаьккха дезаш да ер шу долалелча дена тlехьаюсаш йраш укх тайпара организацеш хилар: Юрта боахама Министерства ПМК, торговле Министерства СМУ, Новогрозненски ТЭЦ-а СУ, «Чечингазстрой» трест, СМП-383, кхыераш.

Дукхача даькье тайп-тайпарча организацеша пачхьалкхен план кхоачаш ца яра, пусковé объекташ хаинахьа болх бе йиш ца ялара бехке я организацеш-заказчикаш, хlана аьлча цар шоай болх тесса лелабар бахьан долаш хьалъеш латта гlишлош хаинахь Iалашъяц оборудованена, проекташа, спецматериалашца, хаинахьа яц финансировани а.

«Трансмаш» заводо (нов. Медведев) кабельни продукци ца хилийтар бахьан долаш эксплуатаце дlа ца луш дисад цу завода хьалдеш хинна 48 квартира йола наха чубаха шlенош. Серноводски юртбоахама техникум аз сацнa гlулакх хилар бахьан долаш эксплуатаце дlа ца луш латт.

Вай республике эсала дел боахама способах гlишлош хьалъяра балхаш. Боахама способах гlишлош хьалъяра шера план йис бетта юрта боахама Министерства совхозаша—62,3 процент, колхозаша—32 процент, «Скотопром» треста—39 процент, «Консерваплодоовощ» объединене — 78 процент, «Грозвино» объединене — 55,4 процент мара кхоачашъьйц.

Цул керттера бахьан да КПСС горкомаша, райкомаша, горисполкомаша, райисполкомаша, Министерсташа, ведомствоша гlишлош хьалъяра балха е йоаггlача тайпара йоахо ца яр, пачхьалкхен план кхоачашъейтара тlагlертта къовсам лоаттабац цар, нахадлаш пачхьалкхен план кхоачаш ца еш хьайоагlа торговле Министерства СМУ, юрта боахама Министерства ПМК, хlаьта Министраша новкъосташа Мирчеви, Полушкина пачхьалкхен план кхоачаш ца ярах цу организацеша бе боагlа бехк бац.

КПСС XXIV съезда сийленца накъабахара берригача советски наха социалистически ахь йоаржаьча укх лоархlамерча хана, пятилетка чакхъяла ши бутт мара ца бисача хана республика гlишлошъераша хьалхашка доккхий декхараш латт: 73158 квадратни метр хула наха чубаха шlенош хьалдаь дахар, 751 моттиг йола деша даха ха йоацача берий учреждени йистехар. Хьалъяь я еза эксплуатаце дlаяла еза 2180 бежана, 800 устагlаша, 8000 котlорча оалхазарашта лаьрхlа йола помещенеш.

Подрядчикий, субподрядчикий, заказчикий болх дика вlаштlехьа а баьнаха цар шоаш тlайица декхараш дизза кхоачашдергдолаш гlулакх вlаштlехьдаккха деза.

Пусковé объекташ хьалъеча гlишлошъераша дийн сменах болх бергболаш гlулакх де деза. Гlишлошъерий къахьегамеи бытеи хьалаш тоадара тlагlертта къовсам а лоаттабеш, аккордно - премиальни системах ялани теля болхлой ма могга дукхагlа хилийта беза. Царна юкъе шерра социалистически ахь йоаржае еза. Республика партийни, профсоюзни, комсомольски организацей керттера декхар да из хlаиз.

Белоруссин ССР. МАЗ-504-Г, МАЗ-511 А — мински автомобилашъераша хьалхагlа лиинача МАЗ-500 яхача машина ларда тlа хьаль керде машинаш я. Ялат а хlаьта иштта жагlа, гlум, марьхалаш, кхыбола гlишлой материалаш а кхахьа лаьрхlа я уж.

Ах прицеп тlехьа йолча МАЗ-504-Г яхача машино хьу муль — 14 тонн, хlаьта прицеп тlехьа йолча МАЗ-511-А яхача машино хьор — 16 тонн. Шинна а вотомашинана оттаь двигатель 180 говра низ болаш я, сахьата 75 километр масса йоах уж. Кабинка чу вагlача водителá Iойоассаю кузов.

Сурта тlа: МАЗ-504-Г машинацаца.

В. Луцейко сурт.
ТАСС фотохроника.

Лаьтта оахача—лакха овсарле

Шу дlадоаца Наьсарен районе заараш сентараш ахаьа дола лаьттан лайна кlила да долхаш. Из бахьан долаш бlаьсти кхыча районашка ялат дlаде болабеннача хана Наьсарера бараш лаьттан оахаш мара хилацар. Хlаьта агрономашта дика хоаш ма дий хьункъам дика хилара гурахь аьбл кийчдаь лаьтта мел лоархlаме да.

Дувларгда аз хьалха гурахь лаьттан оахилга оаха иишта вlаштlехьдоаккхар. Хlара отделени, бригада ший лоIамах яр, кхыча «саготача» балхара хьа а яьнхе аьга трактор яхийта а, хьаштдоьча хана ца цигара хьаккха а. Ший ма да. Шоллагlдар — хьунхьам чуэцаш болхачарех дlа а къоастабиь, був бахьа нах санна бlарг-из кхоачча дадача кхашке дlа-хьа хьежача шоайла вlаший бlарга а ца гуш лаьтта оалош бахка тlера хиланар механизатораш. Iа тоха куаг бlаргагуш, Iа дер дуваш новкъост хьон уллув хилча хьинар айлу.

Уж а тоха меганий кхаташ чуовача сацна вlашагl, царна негарйоацаш я ца групповой метод, яха уйла дагалаьцар оаха гуйре хьатlаотталехьа. «Групповой метод дика я, — йоалар цхьобераши, — сихха, катехха 10—15 дийнахь болх чакхблакха безача. Лаьтташ аха дукха ха еза, цу дукха вайна ца теш деза а лурьаш». Юхера а совхозе лаьтта аха аралаз мел еза техника, нах цхьан моттe вlашагlтехар оаха. Цига хьаера ши «летучка», хьабаьхар шоай мел деза яьл, яхьегlаш а дхьаш дlа-хьа лелача кухне повараш, агитатораш, политинформатораш.

Лаьтта аха дезарий моральни а материальни а бедаш совбаккхара мероприятеш белгалъьккар совхоза диоркие парткомана цхьаьна. Къахьегамхой эгара хьалха кхоачаинде деза хьаштташ малагlаш ла хьежар. Дагадаьлча, тхьа хайра царна ашар фуд. Уж доакъарием ела тулачча хlинанцей Iазашбе лаьрхlар оаха.

Цу тlа царна юкъе хьалхе лелаераштта хlара дена премитергйолаш, хlаьта 10 дийнахьарча итогех уж белгалбоахаребала гlулакх а вlаштlехьдаьккхар.

Валх дlаболабир механизатораша хlаране ший загона хьа а лаьна. Дог гlоздаьккхар хьалхарча дено. Хьалхагlа хlара отделене къаьстта ца болх вlаштlехьбеаккхача хина юкъера лаьрхlача дийнахь деш хилча оахам 30 гектар хулар, хlаьта цу дийнахь аьхар 100 гектарага дlакхаьчар.

Дукха ха йоацаш лаьрхlар оаха цу механизированни отряда массехк дийнахь баь болх, 5000 гектар совгlа хилар цар аьха лаьтта. Тха совхоз вlашагlъеллача хана дена аьхадац иштта лоаича юкъа изал лаьтта.

Цхьаьна хозача гlулакхаца хlаиза дlадолалийа, тlашха ши-шегlа ца леларгдолаш сацна дутаи оамал я цхьаболда наьха. Дlахо йолача хана кхы а чlоагlагlа терках тlабаздейта лелаергда оаха из бехкеххаме гlулакх. Из доаш дицдалийтац оаха тхоай агрономашта, цигарча организатораште. Вахл чакхбаьлча еррахьа механизаторах хьавашагl а тахе баь болх буоц, царехар котиальниар воагlача тайпара могану, хоастану, премя лу. Цхьаькха дика хlама а да кердача тайпара бола вlаштlехьбаккхарах хьахнина. Хьалха механизатораш хlара отделене къаьст-къаьста боахкача хана «летучка» мича йода, цо фу леладу, цхьаннахьара мукъа аьдча кхыча-хьа йодаш ца «наьнъаш» мел ха йоаш хьажа хала дар. Хlаиз из массанена гуш я. Хьалхагlа «бензовозка» ца хилча шой мул а бите хаьхке бригаде я вахе, цига шийна еалоIаш цхьа-ши сахьат даьккхе воагlар цхьанола механизатор. Йемаш из болх беш волча хьатlа ца лелачоа бехк хиланар. Хlаиз из леладе йиш яц.

Лоаца аьлча, массахана наьха, шоай новкъостий бlарга хlаш ца царех кlаранар. Лаьтта оахачи дукха механизатораш белгалбаьннаб. Цхьабарий шlераш йоахаргьар. Царех ва Оздоев Завлиал, Баркинхоев Султан, Алиханов Iаьла, Темурзиев Хьусен, Кодзоев Алихан. Лаьтта оахача хьалхачерхаш йолча трактораша кlеанна даьнъа лоацар. Сан еш «Белорусоз» дlадалаш нух яхаш юхауваларо. Хlаиз цхьа иттех «Беларусь» я цу отряда юкъе (ерригаш 25 трактор я ца болх беш).

Лоаца аьлча, лаьттан оахача а групповой метод дика йолаш хьаьнах тха опыто.

З. АРАПИЕВ,
«Октябра 40 шу» совхоза директор.

Из ярга хьежаш хул

Грозненча станце цехашкен сменашкен чlоагlа сий деш я инженер-экономист Людмила Аврамовна Трофимова.

Шийй балха а политинформатора а декхараш дизза кхоачашдеш я Людмила Аврамовна. Цо каст-каста дика чулоацам болаш йола экономически информацеш ю белхлошта хьалхашка. Политически информацеш яра гlулакха йоакха опыт Iолавй Людмила Аврамовнас. Цо, из але а, е кхыне а йола материал аьхха ше ма ярра юла хьабийца ца Iеш айха юна аз КПСС XXIV-ча съезда сийна къахьегама вахе эттача Грозненча станце производственни декхараш.

Масала, чакхйоалача пятилетка тlеххьарча шера 9 бетта станце экономически хьокхамех лаьна беседа а ец, пассажирски движене болхлой уйла чакхдоалаш латтача юбилейни шера кхоачаинде дезаш долча декхараша а парте съезда накъадолхаш де дезараштта а тlаерзайир Людмила Аврамовнас.

Цун беседаш белгалйоад саттота эшаш, къоастам болаш, кхетабеча меттала еш хиларца. Выступленеш каст-каста я цо, хlаьта а хlара цун къамаьл сакъердаме, дика чулоацам болаш, безам тlабедаш да цехашкара, сменашкара болхлой чlоагlа гlадйаде хьежаш хул из ярга, шоашта хьашт долаш долча тайп-тайпарча дешах лаьна хаттараш ду цар цунга. Хlаьта а, долла хlама де ла лоах ца, чернl ца деш цхьакка а дитац.

«Назамо активисташ дукхагlа хила безар, — чlоагlа могаш А. А. Трофимова партбюро секретара Леонид Захарович Метвеева, — цхьа бахьан, талмастта дий Iац из шийй де дезар. Долла хlама дег тlара, шийна тlадилача гlулакх чlоагlа бехктохха хетаи ду цо».

Цудухьа Грозненча станце ерригача цехашкен сменашкен чlоагlа сагтте хул из ярга доглоахаш.

Т. ЗИНОВЬЕВ,
КПСС Октябрьски районни пропаганди агитаци отдела инструктор.

КХАШКАРА ЧУЙИЙРЗАЙ СЕЯЛКАШ

Дика вlаштlехьдаьха чакхлоах гуйран кханкарa балхаш Грозненски района «Юбилейный» совхоза механизатораша. Шоаш хьалхе кхоачамболаш удобренеш тайса кийчдаьча лаьтта кашахьа ялат дlаде болабелар уж.

Хургйолча КПСС XXIV съезда сийна шерра социалистически ахь йоаржаьча боахама кхаш лелаераштта иттех де мара эшанзар планегlа дерхlаш хиннача 500 гектара тlа кlаи мукхи дlабера.

Из болх сихлеш шийсен бора Вишневецкий Ивана, Бейтера Султана лелаеча агрегаташа.

Иштта дика аьтув болаш къахьег эзба лаьтта оахаш болхача совхоза механизатораша а.

А. ЧАСПИЕВ,
совхоза керттера экономист.

Шура—планал совгlа

Укх деношка пачхьалкхенга шура йоккхара шера план кхоачашъь баьннаб Шелковской района боахамий хьайбаш лелаераш. Юбилейни шера планах йокха эзар пар 3600 тонн шура, хlаьта пар хlаязалла дlаеннар 3780 тонн я. Иштта ханал дукха хьалха кхоачашйир района боахамаша пятилетка а. Пхе шера йокха лаьрхlачул 5-эзар тонн совгlа шура дlакхаьчай района боахамашкара пачхьалкхенга.

Района боахамашта юкъе дикагlа доаз толамаш даьхараш «Путь к коммунизму» яхача колхоза фермай къахьегамхой ба. Шера планал тlех 138 тонн шура ехкай цар. Районе эттара лакхагlа болх хьокхам баьккхар а цу боахама доярка В. Балан я. Юрте боахама къахьегамхой шlей белгалдеча дийнахь «РСФСР юрта боахама къахьегамхой социалистически ахьа отличник» яха значок елар цунна. Ше кхоабача хlера Iаттагара 3180 килограмм шура яьккхай цо, тlаейнача социалистически декхарех шера яккха езаш хиннар 3 эзар йолча.

Чlоагlа аьттув боалаш къахьийга укх шера Мекшенске шlерагlча колхоза доярка а. Укхаза хlаиз хьалхе лелаеш Янмурзаева Зулиха а.

Ер шу чайхдалалехьа планал тlех цхьа эзар тонн шура йоккхарга аьнна декхар тlайийцад района фермай къахьегамхоша. КПСС XXIV съезда накъаболхаш цар кийчде лаарlа къахьегама совгlат да ха.

И. КАРЕПИН,
Шелковской района юрта боахама управлене начальник.

ТАЛЛИН. [illegible] горад.

О. Косин сурт. ТАСС фотохроника.

Оаха яздаьчун лерагIа

«Фуд цоаргIооегIа» — шиттй керта болаш яр столовий, ресторанаш, нафой Грозненски треста цхьайолча кхачо кийчбеча предприятешна санитари бокъонаш теххайрах лаьца 16 сентябре «Сердало» газета тIа арахьийна корреспонденци. Цу корреспонденцих лаьца укх тайпара хоам бу тхога треста директора заместитела вов. Чеченцо: «Предприятей балхи баттIаш бола тIа хьашам ца лоаттайрах нах гIаш цIена юлаш хиннай. Цудухьа № 101 йолча прилавок «Дружба» яхача нафа директора вов. Гешкоева бекк баьб.

ХIаьта шитта дукхазе а санитари правилаш техкаярах цу приказах нIоанаргIа бах болча моттигга хьалхаьа № 7 йолча столова директор хиена вов. Абухадиниев.

ДЕШАРХОЙ ПРОЙЗВОДСТВЕННИ БРИГАДАШ

Къахьегаш дукха бехаш категорей хьалхайара бокъха лоархIам болаш я школай, къаьстта дешархой производственни бригадаш, юнатий лелаьаш.

ХIанз МалгIабика района чуйоагIача ерригачаш хьана яц аьннача школашка я дешархой производственни бригадаш, дешархоша тайп-тайпара опыташ ю школана хьалхашка лдача участкашка. Хара классе ба юннатски балхаш дукха дезаш бола дешархой. Шоай опытни участке кIа, мукх, кхеш, коартол, шекара свекла хьалхеш цар.

Дика опытни участок я Н. Г. Мишенин директор волча Вознесеновски дхьоалагIча юкъерча школа доалахь. Шитта зIаюв коартолаш, кабун, помидораш, свекла. ХIаьта цхьа харш коллекционни да. Хара культура шиннашпа харша тIа дIаюв. Масала, опыта лаьрхIа дIадюш йола коартолаш цхьан харша тIа тIехига юв, шоллагIчу тIа кIоаргагIа юв, кхьаьнаьль Iойне, шоллагIча хьаьхе. ЦхьанахIа дIайийначa коартола подкормка ю, вокхарна — оцлашта. Шитта гучазоаз бераша фу дича дакъалу къуйкъаш.

Цул совгIа цу школа дахкерча классе дешархоех лаьттача звеньяша 800 квадратни метр дхьта комсаш делла.

Шитта дика дез гIулакхаш дешархой производственни бригадашка а. Хьаларгьа вай царех ваI. Далакоарча № 7 йолча школе дешархой производственни бригада болх беш йола 5—6 шу да. 60—70 дешархо ва цунна юкъе. Дукха дика гIулакхаш дагарIлийнна бераша укх тIехьарча шеранашка.

1968 — 1969 дешара шера силоса лаьрхIа 20 гектара тIа хьажкIаш кхедир цар. Хара гектара тIара 250 центнер сийна доакъар чудера. ХIаьта шитта совхоза кхашка оасар дош, хьажкIаш чуяхьаш хилар уж.

Укх шера «Нигушский» совхоза кхашка свекла кхееш хилар бераш. «Свекла дегIаяйтарал цуй хьувкьам лакхбаран минеральни, органически удобренеша бу найлар кхачa тиахес опыт ёц хилар дешархой. Школа шефаша совхоза кулгалхоша «Беларусь» яха трактор елар царна новкъостала. Машиноведени хьехача Батыжев Джабраила Iомалаьа бераш техникаца болх бе, цунна дерттIа доал де. Цудухьа лаьтта ахара а шахха баккхара а балхаш шоаш ду цар.

Дика хьувкьам баьлар цу участкера. Чуя лаьрхIа хинначух 1,5-за дукхагIа хьлар свекла. Гаьза ба шоай зIамагIашта «Ингушский» совхоза кулгалхой а, цудухьа царна дукхазав баркал аьхал цар.

Лаьтташ деларе Iемаберал совгIа хьайбашта гIулакх де, школа мебель тишъелча цунна ремонт е хов дешархошта. Жеца болх бе а уж дарга а Iомаденная дукха бераш. «Говзй стрителаш» яха тIIа хьккхай дешархоша Салатов Сибирхана, Мержоев Закрета, кхычар. Нов. Салатови жа сиден лиеен даргарах массехказа ахча тийнад.

Шийга доагIача лаьнъах совхоза а зу новкъостал школана: шоллагIа цар гIулакх эттача транспортаца Iалашду бераш.

Цу тайпара шIаши доатталдача гIулакхаша чIоагIбу школанеш производственни юкъера бувзам.

А. АЛИРОЕВ,
МалгIабика ГорОна инспектор.

Рига. 150 совгIча общественни инструктора производственни гимнастика ю В. И. Ленина цIерагIча ВЭФ завода цехашкарчен отделашкарчен болхлошца. «Ушахцiенов пхе минутке» дакъа лоац болх беча берригача болхлоша. Балха хана еча кхаь пхе минуткал совгIа, смена дIайолалуча юкхье гимнастика а ю. Производственни гимнастиках боалача пайда даькъе тохкамаш даьл къахьегаш Iилман дарла тIа оIашгIехьбаккхара отдела болхлоша. Гучадьенир — къахьегама оасерал 3,13 процент лакхъеннай.

Сурта тIа: редейни цехера производственни гимнастика занятеш.

С. Даилова сурт.
ТАСС фотохроника.

АГРОНОМАШ ДЕШАШ БА

Мехкарча юрта боахама 13.500 специалист кийчаьв ах бIаь шу дизар белгалдоаккхаш йолча Куйбышевски юртбоахьиа институтои Куйбышевски областа Усольски юртбоахама техникумои.

Цу дешара заведенеша кхебаь дукха бараш производстве бокъкхай организатораш Iилманхойи хиина дIаэттаб.

БIарча дешара городок морг я Куйбышевски юртбоахама институт. Цунна юкъейоагIа дешара йоахка кхо корпус, дукхаза вIашIIаьръ кла общежити, кхоъ тиска, кхоъ столови, бани, прачечни, поликлиника, больница, клуб. Городоке баха пах — шиъ эзар совгIа студент, аспирант, профессор, преподаватель. Сессеш йолча хана цхьа Iэзар яь эзара сиг дукхагIа бах укказа хат — укказ бе институте заочникаш. Вузовски городоке бахача нахе хIара шера керда тIаххет 550—600 саг: уккал болча наха йистейоаххь институт ужжал керда хьачу а боагIа.

30 кафедрех, иттеш лабораторех кабинетех латт института дешара база. Хургболча агрономаш, зоотехникаша, инженерашамеханикаша шоай балха къайдеиаш практике Iомасргйолаш болча дешара-опытни боахама доалахье а юртбоахама лаьттай 15 эзар гектар, йоккхий хьайбаш леладу фермаш.

Анатолий ПРАЗДНИКОВ,
АПН корреспондент.

ЕНИСЕЙ ТIАРА БЕЛКОВИ ДРОЖЖАЙ ЗАВОД

Советски Союзе эггара йоккхагIйолча гидролизно-дрожжевой заводех наI хьалъе лаьрхIад Енисей тIа, цунах Ангара дIаяхкетачера гаьна йоацаш. Проект кийчъяьй Гипробиосинтез яхача института Сибирски филиало. Сибирски филиала директора Осетров Валере АПН корреспондента дийцар: — Кердача предприяте шера 100 эзар тонн белкови кормовой дрожжаш тергья. Цул совгIа, заводо хьоргья кхо эзар тонн совгIа фурфурол. Кердача завода йола бедаа турттьа Енисейски лаьуи промышленни комплекса предприятешка дерх хьокхаш хьу чаккйоахаш хьаьльиа отходаш а хIаьта шитта кондиционни йоаце даххан хьу а.

Дукхьал тайге Макланово яхача станцега юхе хьалъе лаьрхIад завод 1971 шера.

Жан КАЦЕР,
АПН корреспондент.

Доьзал деша

ФКП ЦК ПЛЕНУМ

ПАРИЖ. 17 октябрь. (ТАСС). Витре — Парижа болхлой пригороде шиъ болх чакхбаьккхар Французски компарте Центральни Комитета пленумо. Тихаи «Юманите» бепа хоамагIа, пленумо къоабалъьяй «Парте политически хьалхи декхараш» ФКП Генеральни секретара заместитела Жорж Марше аь доклад а хIара ти шитта Мадлен Венсана аь ФРП-ес кхалнаха юкъе бепа бахаа хьакъехьара доклад а.

Французски компарте 50 шу дизара хьакъехьа резолюци тIайийцай пленумо, цу юбилейна хетаь мероприятеш юкъаIга тIа а диллаа комисси хьожаяй.

Пленума дакъа лаьцароша та юкъерча гIулакхий хакъехьа тя юкъерча гIулакхий къакъехьа Раймон Гюйое баь хоам а, хIаьта шитта Французски компарте хургдолча муниципальни хоржамаша дувзаденна французашта могадеш деле, моттигерча самоуправление органий социальни, хIанзара, демократически управление хьакъехьара документ а.

ФКП ЦК-ес решени тIайийцай муниципальни советашка деча хоржамий кампани чакхъяккхара ахча гулделга вIаштIехьдаккхa. Цо парте еррига организацеш, беррига членаши доттагIийн тIахьийхар социальни прогрессаги демократеги кхача гIергаш бола миллионаш французске граждаши цу кампанеш юкъейоаш новкъостал даре.

ЦК пленумо решени тIайийцай муниципальни хоржамашкара шоай программа харжархошта хьалхашка Iойилларе радио чуи телевиденени гIолла къамаьл де правительствагара бокъо яккхара чакхдоахарглолча гIулакхий формаш белгалъяр дукха кхыча демократически партешца бувзам тасса.

НАСЕРА НАЬКЪА ТЕШАМЕ

КАИР, 16 октябрь (ТАСС). «Селхан дерригача халкъа референдуме дакъа лоацаш хиннача ОАР-а гражданех 90,4 проценто Гамаль Абдаль Насера соратник — Анвар Садат республика президентала харжара тIехьа голосовани яьй», аьнна пресс-конференце хьалхайнноьа чурча гIулакхий министра Шаарауи Гомаас.

Голосовани итогех йола укх тайпара даннеш Iойийшар Шаарауи Гомааса: регистраци яь харжархой берригаш а 8420760 саг вар, референдуме дакъа лаьцад 7157653 саго, цийса лаьрхIад 7143839 бюллетень. Анвар Садата кандидатурана тIехьа голосовани яьй 6432587 саго.

Шаарауи Гомаас белгалдаьккхад, 15 октябра ди мехка вахарера исторически ди а хиннa дIаэтто дилар.

ИСЛАНДЕ ПАРЛАМЕНТЕ

РЕЙКЬЯВИК. 17 октябрь (ТАСС). Правительства программе заявлени хьинхайкаеш Исландe парламенте къамаьл дир премьер-министра Йохани Хафстейна. Цо аьлар, исландски правительства хьалхоац хьеранъзлeв дешах европейски совещание тулъярах йола предложени.

Мехкара экономически хьал доашхаш, П. Хафстейна хьахкайкадир юкъаи йоацача инфляци процессаца дувзаденна шоаш чIоагIа сагота хьувзаш хилар.

БЕЛГАЛДАЬННА ШУ

БЕРЛИН, 16 октябрь. ТАСС-а корреспондента М. Никиточкина доаж бу:

Фридрих Энгельс ваь 150 шу дизар белгалдаккха кийчлуш я Германски Демократически Республика общественность. Къахьегамхой политически хьинар чIоагIагIа айденача хьалашка еш я Iилман коммунизмна лаьц еxлгрех цхьаьне. Карл Маркса сийдаь-вахьахача доттагIчуьн соратникен юбилейни кийчо.

ХIана, пятилетка тIехьхьара шу чакхдоалаш лаьтта хана, ГДР-е массанахьа а къахьегама хьинар чIоагIагIа айдеш хилар гуш да. Марксистско-ленински СЕПГ кулгалда болхлошеи ахархошеи халкъа интеллигенцеа цхьана шоай дерригa цIаиаш знанеши хIаьта машара, демократе, социалистически гуманизма баьккьара идеаш котъаьнна шоай массе социалистически лаьтте масс оагIорахьара чIоагIъяра гIулакха.

ХIана СЕПГ хувцаш лаьттача партийни документаша цIаьхла а хьалъевхар 1,9 миллион коммунист членаш йолча парте мугIарий цхьоагIон кхоталлари, общественни кулгалдуи лостам телен ина хилларах, тарра цо пазаца лоаттаду дохаргдоаца бувзамаш, марксизмана-ленинизмана чIоагIгIа мутIахьа хилар.

Шийлача тIема фатанчаш

«Хи кIал гIолла лелача лодкагота лаьрхIача Кубачa советски базе» хьакъехьа Вашингтоно гIортаиь аьлантий кампани ше ма ярра хари хилар. Кхаьметтел Пентагона аькал а мукIарах дапа валакар, шоашкара «хьалга» лаьца уж хIабараш баьдеш дола цхьанкха а хIана шиъ ведомстваги ма хилар. Редакционни статья тIа «Нью-Йорк таймсо» мукIарал даьд, Кубе советски тIема-форда база ца хилара хьакъехьа ТАСС-о яьча заявлене «кхохкам кIаьлбара новкъостал дал хилара». Цу газета вашингтонски корреспонденто 14 октябре хоам баьб, «КIай цIан паччахьалкхен департаменти хоргагIъаьжкхай мехьаръаккхара пар шоаш новкъостал а деш гIоттаьча цу гIаро», аьнна.

ОРХОНА БЕРДА ЙИСТОШКА
БАЬХКА ЛИТВЕРА ХЬАЬШИЙ

УЛАН-БАТОР. (АПН соб. корр.). Республике доладеннад массе а хана дездеш зола цIей — монголо-советски доттагIаллa бутт. ХIана 19-гIала чакхдоаккхаш да из. Торжественни заседанеш читигаш чакхйоах столице, аймачни (областной) центрашка, госхозашка, юртбоахама объединенешка. ВIахьувкхаш да советски фильмаш, книжкайи фотографейи выставкаш вIашагIъехкай. Дукхача городашкеи аймакашкеи чакхдоах Советски республикай денош.

Литовски ССР декала доладергa хьежаш ба хIана МНР баха нах. Чакхбоаккхача беттаца дIа а лаьрхIа чакхдоаккхаш да из. Цу советски республикера нарцига гIоргье театральни эстрадни коллективаш, йоазонхой, Iилмахой.

Г. ХАРЧЕННО.

Минамата тIабесса бала

ГIайгIа тIакхаьча хилларах йоаеш я Японе Минамата яха йоккха йоцца город. Качара баргйоаначе балаца дувз укказа из дош. Городе бахача 60,000 вахах дукха бараш дуккха шераш хьалхатIа дечь дарба дулургдовца лазар хиина хьабоагIа. Къаьстта унзара Iаткъ из Iодеше а бIаргаш дайна, къора, ваш долаш, хьаькъаль ясала хулча а итт-ткъо шу дахьнача гIолла довча а бераштa.

Доазаш доацача лазара эггара хьалхара белгалоаш ткъо шу хьалхагIа гучаьолла йолаенцай боккхагIйолча кеде, цхьабакъда, 1956 шера мара яхийтадар Минамате правительствени комисси лазара бахьанаш малагIаш да хаIилмахошеи, медикашеи болх баьчуа тIехьагIа гучадьлар целовакхаш дола хIача. Моттигерча химически предприяте арауххйтача отходашца бIехъаь хиннай городе гонахьенаш, фо я форда хиш я. Форда продукташка гIолла сага организма чу кхай цхьаьккхе дича а дегIацара дIакъоастаюлургйоашш йола ртута доьхьажа соединенеш.

Минамате хIанз а доаш да бераш, Iазап оа дала унзарбуьлача дазша-ноакхоша. кIура мора латт города тIа. Цукга гIолла чIоагIа керта дазабоаж эразьара тIаьвнача сага из городе хьачувазна итт минут а ялалехьа.

МутIаерча наьха унахцIенои хьаштел лакхагIа хинна хиннад бане хьашташ. Городера доьхьажа «кухни» — завода территоре.

«КВИК» (ФРГ)
яха журнал.

ХАОТТАМ

Грозне кIезиг-дукха морхаш а Тахан республике гIоллеч йолаш, йолчан я йоацаш, малхбузехьара гIийло, гIаьххьача боарамгIа кховчаш мук а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 11—16, Грозне 13—18 градус йIоахал йолаш хила а тарлу. ДIахорча дийнахь шиъ буса кIезиг-дукха морхаш а йолаш, малхбузехьара гIийло, гIаьххьача боарамгIа кховчаш мук а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 3 градус йIоахалгара 2 градус шелалга кховчаш, деношка 11—16 градус йIоахал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадуьгIа, хьажа

РАДИО
20 октябрь

6.30 — Юрта гIайре (эрсий метталa). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Переданой программа. 8.22 — Нохчи-гIалгIай ашараш. 8.45 — «Отечеташ хоржамашка» яха корреспонденци (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Литературни передача. «Эггара керттера зарх хьаха» Чахкиев Салмая романашкара дакъа. 16.20 — «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 16.35 — «Политинформаторе корреспонденци (гIалгIай меттала). 16.50 — Ленинах, партех, даьхенах долча илли. 17.15 — «Машарал социализмаца тIехьа лоаттабеча къовсаме, КПСС» яха шоллагIа беседа (эрсий меттала). 17.30 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.45 — «Вай индустриальни мохк» (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Ашараш. 18.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
20 октябрь

18.05 — Телевизиони кердадараш (гIалгIай, эрсий меттала). 18.30 — Марксизма-ленински университет. Вай Iилма массаран низ болашагIа да. 19.00 — Технически информацей вестник. 19.20 — Дуне халкъашта юкъера обозрени. 19.30 — Шопаш, бераш. 19.45 — Бадтев. «Шаьлта». Нурадиловгара цIерагIча театра спектакль. 21.40 — «Беркхана латадоагIар» яха художественни фильм.

РАДИО
21 октябрь

6.30 — «Юртара вахар» (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Переданой программа. 8.22 — Дагестански халкъий концерт. 8.45 — Профсоюзни комитета балла зерош (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — «ТIаьр юкъе боххал хьоме» яха дувцар (нохчий меттала). 16.15 — «Общественни порядока хатIехьа» радиожурнал (эрсий меттала). 16.45 — Бекбулатов. «Лоамех дола дувцар» яха симфонически поэма. 17.00 — «Къоналла» (нохчий меттала). 17.30 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.45 — Халкъа ашараш, халкъара ашарашкаш. 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Ашараш. 18.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
21 октябрь

18.05 — Телевизиони кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 18.30 — СССР-а халкъий атлас. Къоаршой-Черкесски автономни область. 19.00 — Европейски мехкий кубокаш яьхарий кубок. Футбол. Болгарера передача. 20.45 — Хоамаш. 20.50 — «Бырсаль» яха художественни фильм. 22.05 — Документальни фильмий кинозал. 22.45 — ВIашагIхийттача Къаьмий Организацена 25 шу дуз. Телевиденеи радион керттера политически обозреватель Дружинин.

ШИ ПОЛИТИКА

Советски арахьарча политика толамашта мукIарал ца де йиш яц кхыметтел вай политически противникий а. Дукха ха йоацаш «Ньюсуик» яхача американски журнало кепатеха араяьккхай кхаьннена а керте гIолла даь «Россе арахьарча политика котало» аьнна цхьа йоазув а долаш йола кхо статья. Цар тIа хьахьокх «Россе арахьарча политика тамашийна боккха толам». Американски арахьарча политика хьакъехьа цу тайпара хIама кепа а техадац е кепатоха йиш а яцар е цу журнало я, е шоллагIча кхыча а.

«Ньюсуико» советски арахьарча политика толамех лоархI ФРГ-ца даь договор, Гаргарча Малхбоалене дуней кыча районашкен Советски Союза авторитет лаккхалар.

ЧIоагIа машар бахьан долаш, машаре дахар дукха лоаттабеча къовсама советски арахьарча политика лерхI империалистически агрессораш юкъатохийга. Вай мехко хьаллоаттаду Вьетнама халкъа бакъ тIулакх. хьал а лоаттабаьб, дIахо массе оагIорахьара хьал а йоаттабергба IарбиЙ халкъашта шоай лаьттащ мукъадахарв. Гергарча Малхбоалене чIоагIа машар оттабари дукха лоаттабу наьсхои къовсам.

Дунен халкъашта юкъерча арене Советски Союза авторитета влиянии даккхьалар цу тайпара делабеча наькъах хила доагIаш йола хIама да.

Американски арахьарча политикех лаьца аьлча, укх тIехьарча хана нуьше тарлуш да американски IедалагIей хьесапагIей дерригa дуне декъарна шоай массаза хиина бездь кхы тIа а чIоагIбелга. Къуьба — Малхбоален Азера США агресси хIанз а лаьттащ я, вьетнамски «туннела» сердал хьалхагIа а мо мара гуш яц, хIаьта США-ка шоашта чухьарча тIема духьаларча протеста болама кIайз духьалбаккха гIерт реакционни контролам. Дукха ха йоацаш конгрессо Израилага духьалахьарча махках дукхалга дIалача боарам болашая гера доала аьнна решени ира дувзаденна доощрене гучахьара форма, а хиина хIаэттал IарбиЙ мехкашта духьалара Тель-Авива агрессивни гIулакхаш хьалацар. Греце тIема хунтана юха а дезадоккха гера гела аьнна яьча решене цIаьхка а хьахьеккхар паргIатони демократен хьакъехьа лаьрхIIа деш йолча къамаьлий реальни американски арахьарча политикана юкъа цхьаькха тIулакх ца хилар. Сентябрь чакхболаш хаталехар Средиземни форда тIарча 6-ча американски тIемафорда флота ниъ США президента такъа а лоацаш хьахьокхийга. Арабий арахьарча хьалаша, ОАР-а Президент Гамаль Абдель Насер кхалхаро, из провокаци спектакль юхаяьккхийтар США-га юхьанца из лаьрхIача кешара — цига лаьттача США тIема-форда шиой соединенешка официально хьажар санна ертIеоашш. [illegible]

хьалха «советски дагардарий» хьакъехьарча нуьхьал шоашкара дагалаьнача темана къаьстта доклад кийчьелга.

Американски политически деятелашта чиновникашта хьалха ца даьккхача а тоъал дика хоьш да, Советски Союз ВIашагIххийттача Штаташкара гIулакхаш тоадара тIехьа хаттила.

Шаккха а ца хувцаш Советски Союзо хьаахьача, тайп-тайпара общественно-политически строеш йола паччахьалкхенаш машера цхьаьна арахьарча политически принципа тIа эттеш я цу тайпара позици. Цхьабакъда, цу принципо юкъа даргдоацаш доархI къосам тIа дола дешош цхьатаррарча бокъонех переговораш а еш, «из тIа ца а кхухьаш» къестаделга.

ХIаьта американски оагIоно мишта делаю из проблема? Цу хаттара жоп ду «Вашингтон пост» яхача газета обозревателa Джозеф Крафта. Дукха ха йоацаш цо яздаьар, хIанзарча американска администраце СССР-а низ бара политика дIаьаккхаш ше йоаке а, цо ма дарра аьлча «из философия юстара кхессай», «Москвана низ бе дагахра».

Крафта зийнарш Советски Союзапара гIулакхаш хала дов яхаш США-е ю заявленеш теша ме ца хилар хьахьокхаш долча хьадача масалашца баккьде кIий йолаш да. Масала, кхы товлуш хIана дац СССР-ара торговла массе оагIорахьара ехара даькъера гIулакхаш, дагалоххаргIа аьлча, цунах эшам хулараш эггара хьалха американски фирмаш ду а. ХIаьта дукха ха йоацаш Петробурча промышленникий собране ше кхьаьна деш, США торговле министерства дуней халкъашта юкъерча торговле бюро директора Х. Скотта дагадоийтар, Генри Форда — шоллагIчоа, СССР-е автомобильни завод хьаьачча дакъе лаца вIаштIехьдаргдарий-хьоргI, аьнна цо хьоздаьча хана, бIаьстан юхье Пентагон тIа мишта чайхар.

Укх тIехьарча деношка американски кепайоазоно бокъонаша иззаморг хIана дац аьнна, вешта аьлча дукхьал цхьане хьалхаданаккхаргIа дуьн» эрсашарча гIулакхашта юхаоздеина хила деза вай» ахаш.

Цу тайпара позици хьалхагIа дукхаза дийна хиннай. ХIаьта вай мехкашарча гIулакхашка цу тайпара позици чегарг ца хиларах массаза зог а тийнад.

Гуш ма, США-ра реакци антикоммунистически антисоветски исторе хаьаштa йола тIаьхка бееза болаш хиалар. Из харцахьара тенденци дунейна кхераме я дуней халкъашта юкъера къалаш цо кходжадалайта тарлуш хиларах.

Геннадий ГЕРАСИМОВ,
АПН политически обозреватель.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ!

ДIАДОПАДЕННАД 1971 шера

«СЕРДАЛО»

ГАЗЕТА ЯЗПУЛГА

Газета чалт бувзама еоргане отделенешка а промышленноста, транспорта, гIишлошъеча предприятешкарча, дешара заведенешкарча, колхозашкарча, совхозашкарча, учреждешкарча, общественни организацешкарча кепайоазув доожалеча общественни уполномоченнешка а гIолла.

ГАЗЕТА ЯЗДАЙТАРА МАХ:

1 шера — 3 сом 12 кепик;

6 бетта — 1 сом 56 кепик.

Диц ма делаш 1971 шера «Сердало» газета хьайнахьа язде!

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктохкама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культурай промышленности отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни культуры промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05226. Заказ № 10194.